

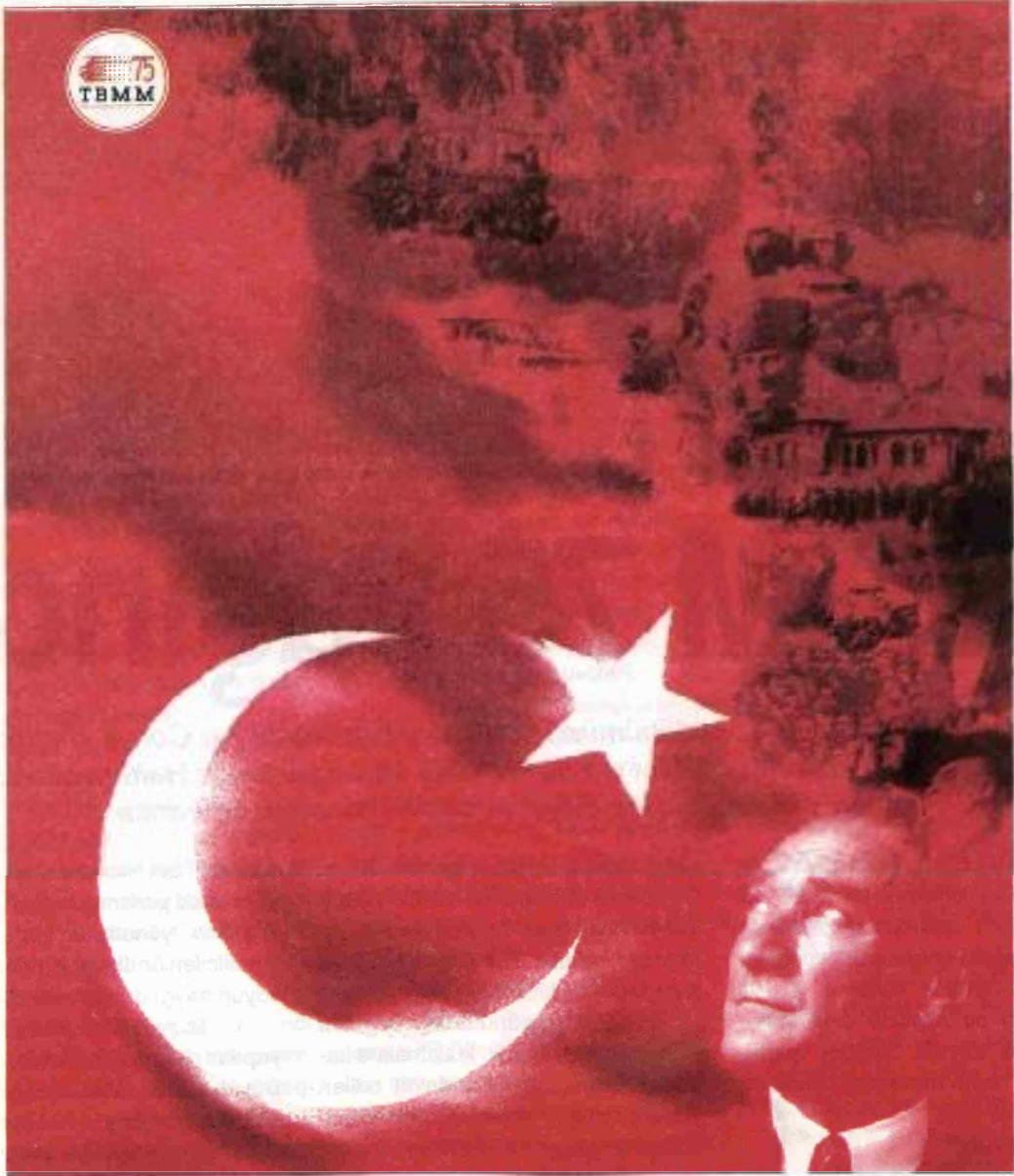
TBMM

AYLIK BÜLTEN
SAYI: 41

Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

NİSAN'95

TBMM 75 yaşında

23 Nisan günü ilk tören TBMM önündeki Atatürk anıtı'nda yapıldı. TBMM Başkanı Cindoruk, diğer yetkililerle birlikte anıta çelenk koyarak saygı duruşunda bulundu.

TBMM 75 yaşında

► TBMM'nin açılışının 75. yıldönümünü ve Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı tüm yurtta coşkuyla kutlandı. TBMM'nin düzenlediği Milli Egemenlik Haftası etkinliklerine bu yıl çok sayıda yabancı parlamenter ve basın mensubu da katıldı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 75 inci açılış yıldönümü bu yıl 20 - 28 Nisan tarihleri arasında düzenlenen Milli Egemenlik Haftası çerçevesinde, görkemli törenlerle kutlandı. Bu yıl uluslararası bir nitelikte olan kutlamalara çok sayıda ülkeden parlamenter ve basın mensubu konuk da katıldı.

Törenler

Milli Egemenlik Haftası 20 Nisan günü TBMM Atatürk Anıtı'ndaki törenle başladı. TBMM Başkanı ve diğer yetkililer Atatürk Anıtı'na çelenk koyup saygı duruşunda bulunduktan sonra, Meclis'e gelen Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i askeri törenle karşıladılar. Törene katılanlar ve davetliler

daha sonra "Milli Egemenlik ve Demokrasi Kurultayı"na katılmak üzere TBMM Anap Grup Toplantı Salonu'nda biraraya geldiler. Kurultay 20 - 21 Nisan günleri 4 oturum halinde gerçekleşti.

22 Nisan günü TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk, kutlamalara katılmak üzere ülkemize davet edilen yabancı parlamenter ve basın mensupları ile görüşmeler yaptı ve konuklar onuruna verilen yemeklere katıldı.

23 Nisan günü ise yine önce TBMM Atatürk Anıtı'nda bir tören düzenlendi. Daha sonra TBMM Başkanı, Başkanlık Divanı üyeleri, Bakanlar Kurulu üyeleri, siyasi parti başkanları, milletvekilleri, konuk parlamento başkanları, parlamenter ve basın men-

supları, Türk Parlamenterler Birliği üyeleri, eski parlamenterler, TBMM İdari Teşkilatı yöneticileri ve üniversite temsilcileri Anıtkabir'e giderek çelenk koyup saygı duruşunda bulundular.

Birinci Büyük Millet Meclisi'nde yapılan Anma Töreninde ise, Birinci Büyük Millet Meclisi Üyesi Sinop Mebusu Şerif Bey'in 23 Nisan 1920'de, BMM'de en yaşlı üye sıfatıyla yaptığı konuşma seslendirildi ve arkasından saygı duruşunda bulunularak İstiklal Marşı okundu. Daha sonra TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk bir konuşma yaptı. Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet Müzesi'nin gezilmesinden sonra Ankara Kulübü Seğmenleri bir gösteri yaptılar.

TBMM Başkanı Cindoruk 23 Nisan'da Anıtkabir'de düzenlenen törende, özel deftere, "TBMM'nin aziz kurucusu Önder Atatürk'e saygı ve minnet duygularımızı sunuyoruz. 1920'de kurduğu Yüce Meclis bugün 75 inci yılını kutluyor. Artık demokrat bir Meclisimiz var. Yüce Önderin hedeflediği içeriğe kavuşan Meclisimiz Cumhuriyetimizin temelidir, güvencesidir. O günlerin heyecanı, inancı ve Milli Misakın vazgeçilmezliği ilkeleri çerçevesinde görevimizi sürdürüyoruz. Büyük Öndere, Birinci Meclisin yürekli, vatansever kurucularına ebedi bağlılıklarımızı tekrar ediyoruz" diye yazdı.

TBMM'ye döndükten sonra Meclis Başkanı Cindoruk, TBMM Tören Salonunda kutlamaları kabul etti.

Aynı gün konuk yabancı parlamento başkanları, parlamenterler ve basın mensupları Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından Çankaya Köşkü'nde kabul edildiler.

Öğleden sonra ise TBMM Genel Kurulu özel gündemle toplandı. Toplantıda, TBMM'de üyesi bulunan siyasi partilerin başkanları ile konuk parlamento başkanlarından birisi günün önemine ilişkin konuşmalar yaptılar. Akşam üstü TBMM Başkanı Cindoruk bir Resm-i Kabul verdi.

Gösteriler

TBMM'nin açılışının 75 inci Yıldönümü kutlanırken resmi törenlerin yanısıra yurttaşların da izleyebileceği pek çok etkinlik gerçekleştirildi. 23 Nisan günü TBMM ön bahçesinde gerçekleştirilen folklor gösterileri, halk müziği ve pop müzik konserleri, 75. Yıl ses ve ışık gösterisi vatandaşlar tarafından büyük ilgi ve coşkuyla izlendi. Ses ve ışık gösterisi ertesi gün de tekrarlandı.

Bilimsel faaliyetler

23 Nisan günü Milli Egemenlik

ve Demokrasi Kurultayı ile başlayan sempozyum, panel ve konferans şeklindeki bilimsel faaliyetler ise yıl içinde de devam edecek. Bunlar ileriki tarihlerde Samsun, Malatya, KKTC ve Bursa'da gerçekleştirilecek.

Tanıtım faaliyetleri

Bu yıl yarışma sonucu seçilen özel bir logo ile kutlanan Meclis'in açılış yıldönümü için ayrıca yine yarışma sonucu belirlenen ve bastırılan milli egemenlik ve çocuk afişleri, 75. Yıl Hatıra Pulu, Hatıra Parası, 75. Yıl Madalyonu, Milli Egemenlik ve Demokrasi Kurultayı hatıra eşyaları büyük ilgi gördü.

Yabancı konuklar

Bu yıl uluslararası çapta kutlanan 75. Yıl için çok sayıda ülkeden bir çok parlamento başkanı, parlamenter ile basın ve yayın mensubu ülkemize gelerek kutlamalara katıldı. Bunlar arasında Amavutluk, Avustralya, Azerbaycan, Bosna Hersek, Bulgaristan, Çin Halk Cumhuriyeti, Fas, Gürcistan, Hırvatistan, Hindistan, Hollanda, İngiltere, İrlanda, Kanada, Kazakistan, Kırgızistan, KKTC, Makedonya, Mısır, Moldova, Nahcivan, Özbekistan, Pakistan, Polonya, Romanya,

Rusya, Tacikistan, Tayland, Türkmenistan, Ukrayna ve Yeni Zelanda'dan parlamento başkanları ve parlamenterler ile uluslararası kuruluşlardan KEİPA, Latin Amerika Parlamentolar Birliği ve Türksoy Genel Müdürlüğü yetkilileri önemli yer tutuyordu.

Yabancı basın ve yayın mensuplarının geldiği ülkeler ise şunlardı: Almanya, Avustralya, Azerbaycan, Belçika, Bulgaristan, Çin Halk Cumhuriyeti, Danimarka, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, Japonya, Kırgızistan, Macaristan, Makedonya, Mısır, Pakistan, Rusya, Slovenya, Türkmenistan, Gürcistan, Nahcivan.

Yabancı konuklar Ankara'daki kutlamalardan sonra İstanbul'a giderek şehrin tarihi ve turistik yerlerini de gezdiler. Bu arada bir grup konuk Çanakkale Savaşlarının 80. Yıldönümü dolayısıyla yapılan Gelibolu törenlerini izleme fırsatı buldular.

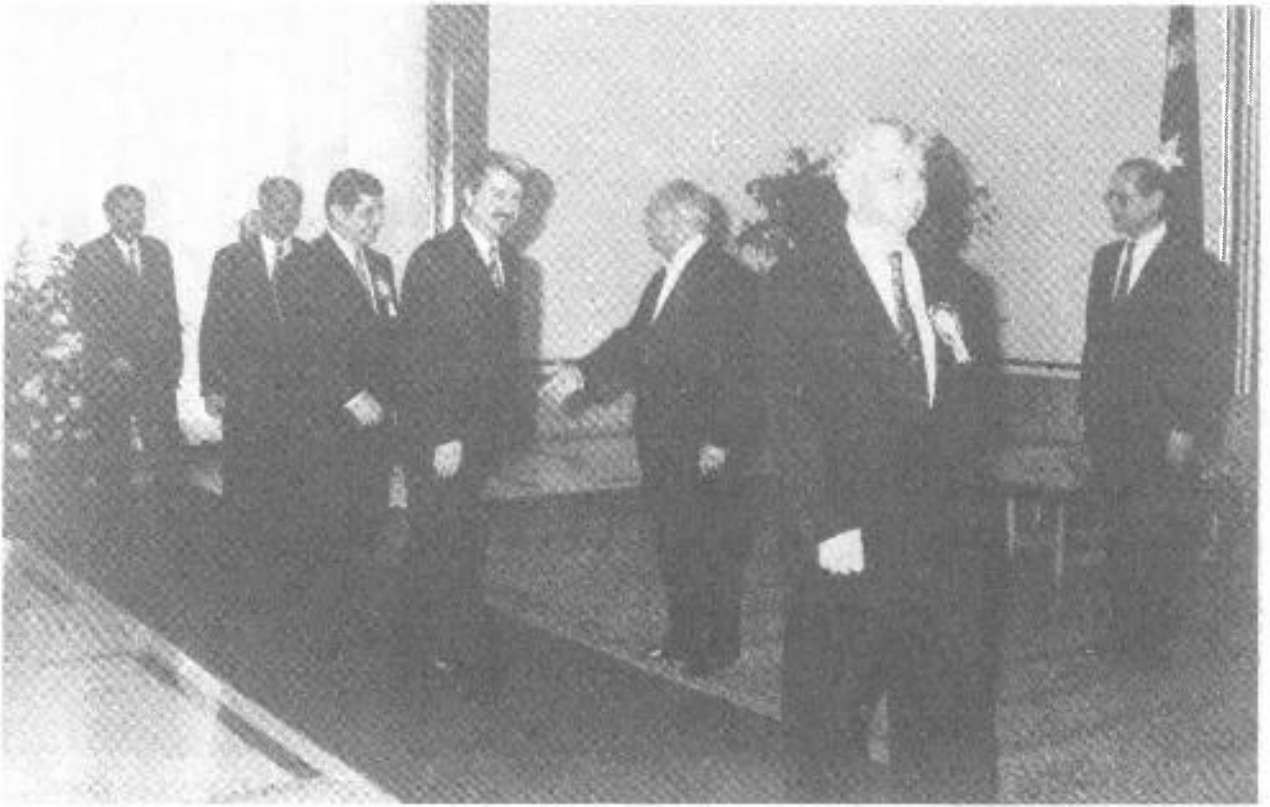
İstanbul'daki programa katılan yabancı konuklar ise Sultanahmet Camii, Ayasofya Müzesi, Topkapı Sarayı ve Dolmabahçe Sarayı'nı gezip, gemiyle Boğaz turuna katıldılar. Konuklar 27 Nisan günü Türkiye'den ayrıldılar.

23 Nisan günü kutlamalar başlarken halen Kurtuluş Savaşı Müzesi olan Birinci Büyük Millet Meclisi'nde bir anma töreni yapıldı. Törende 23 Nisan 1920'de Sinop Mebusu Şerif Bey'in en yaşlı üye sıfatıyla yaptığı konuşma seslendirildi. Saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasından sonra TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk 75. Yıl Anma Günü konuşmasını yaptı.

Birinci Büyük Millet Meclisi'ndeki anma töreninden sonra Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet Müzesi gezildi. Ankara Klübü seçmenleri de bir gösteri yaptılar.

TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk TBMM'nin 75. Açılış yıldönümü kutlamalarını tören salonunda kabul etti. Törene, devlet protokolüne dahil olanlardan, Başkanlık Divanınca kabul edilenler katıldılar.

TBMM'nin 75. Açılış Yıldönümü, bu yıl uluslararası çapta kutlandı. Kutlamalara katılmak üzere ülkemize davet edilen çok sayıda yabancı parlamento başkanı, parlamenter, basın ve yayın mensubu etkinlikleri ilgi ile izlediler. Bu arada devlet yetkilileri ülkelerini ilgilendiren konularda ikili görüşmeler yapma fırsatı da buldular. TBMM Başkanı Cindoruk, yoğun programı içinde konuklarla yakından ilgilenmeyi ihmal etmedi.

TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk'un 23 Nisan akşamı TBMM'de verdiği resepsiyona kalabalık bir davetli topluluğu katıldı. Başbakan Tansu Çiller eşiyle birlikte katıldığı resepsiyonda milletvekilleri ve konuklarla sohbet etti.

Ankara'daki resmi törenlerin bitiminde ülkemize davet edilen yabancı parlamenterler ve basın mensupları İstanbul'a giderek, kentin tarihi ve turistik yerlerini gezdiler. Özellikle gemiyle yapılan Boğaz turu konuklar için hoş bir anı oldu.

Cumhurbaşkanı Demirel "Milli Egemenlik ve Demokrasi Kurultayı"nda konuştu:

Milli egemenlik devletin temelidir

TBMM'nin açılışının 75. yıldönümünü kutlama etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen kurultaya, Türk siyasi çevreleriyle, yerli ve yabancı bilim adamları katıldı. Kurultayda, TBMM'nin tarihçesi, anayasa hukuku, siyasal ve sosyal açıdan incelendi.

Cumhurbaşkanı **Süleyman Demirel**, Türkiye'nin evrensel demokrasi uygulamalarında ağırlık kazanan katılımcı anlayışın gereklerini yerine getirmek durumunda olduğunu söyledi.

TBMM'nin kuruluşunun 75. yılı etkinlikleri kapsamında, "**Milli Egemenlik ve Demokrasi Kurultayı**" düzenlendi. 20-21 Nisan tarihlerinde yapılan Kurultaya, Türk siyasi çevreleriyle yerli ve yabancı bilim adamları katıldı.

Cumhurbaşkanı **Süleyman Demirel**, Kurultay'ı açış konuşmasında asırlar boyu padişahlıkla yönetilen ülkede, Cumhuriyetin, hakimiyetin kaynağını hanedandan alıp millete aktardığını, bunun tek başına büyük bir inkılap ve büyük bir reform olduğunu söyledi. Milli egemenliğin üstünlüğünün günümüz dünyasında hem siyasi anlamda devletin varlığının hem de o devlet yönetiminin, siyasi iktidarlarının meşruiyetinin temel kaynağı olduğuna değinen Cumhurbaşkanı **Demirel**, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Hukukun üstünlüğü vatandaşlar kadar, devletin de hukukla bağlı olması anlamına gelir. Hukuk devleti, idare edenin idare edilene karşı hesap vermek mecburiyetinde olduğu, idare edilenin derdini anlatacak merci bulabildiği, iktidarların, halkın rızasıyla oluşturulan kurallar çerçevesinde değiştiği devlettir... Bugün Türkiye Cumhuriyeti, milli egemenlik yetkisinin kullanımı, hukuk üstünlüğüyle bir anayasa çerçevesinde belirlemiş olan çağdaş bir devlettir.

Milli iradenin gerçek anlamda

tecilli edebilmesi için, milli irade inancının sadece varolması yetmez, yaşanabilmesi de gerekir. Bu ise ancak hür ve serbest bir ortamda mümkündür. Kişilerin hür olması yeterli değildir; halkın yönetim konusundaki tercih ve kararını ortaya koyacağı seçimlerin; aynı zamanda, serbest bir ortamda cereyan etmesi lazımdır. Bunun için, kişinin her tercihi yapabilecek kadar gerçekleri bilmesi, aydınlanmış olması, tercihten dolayı daha sonra herhangi bir zarara uğramayacağından emin olması, seçimin dürüst, adil, herkese açık ve eşit bir şekilde yapılması gerekir."

Özgürlük, refah ve güvenliğin, her hal ve şartta ancak birlikte sağlanabileceğini belirten **Demirel**, özgürlüğün olmadığı ortamda, demokrasisiz bir ortamda refahın sağlanamayacağını tarihi tecrübeyle sabit olduğunu vurguladı ve buna Sovyetler Birliğini örnek gösterdi.

Demirel, milli egemenlik anlayışının her dönemde bir ileri safhaya doğru adım adım ilerlediğini belirterek, "Türkiye, bir yandan demokrasisinde yeni düzenlemeler yapmak, eksiklerini tamamlamak ve bir yandan da evrensel demokrasi uygulamalarında ağırlık kazanan katılımcı anlayışın gereklerini yerine getirmek durumundadır." dedi. Cumhurbaşkanı **Demirel**, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Türkiye, ekonomik ve sosyal kalkınma ve refahını sağlama gayretlerini, demokrasisini geliştirme çabalarıyla birlikte yürütecektir. Türkiye'de herkes insan gibi yaşama hakkına

sahiptir. Herkes gelecek korkusundan kurtulacak; eğitim, sağlık hizmetlerinden yararlanacak; herkes kendini çağdaş uygarlığın bütün nimetlerinden yararlanarak geliştirebilecektir. Bunun için, toplum ve devlet, barış ve istikrarın hakim olduğu demokratik hukuk düzeni içinde, çabalarını birleştirerek beraberce ve uyum içinde çalışacaktır. Büyük Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık hedefine ulaşmanın yolu budur."

HÜSAMETTİN CİNDORUK

TBMM Başkanı **Hüsamettin Cindoruk** ise Parlamento tarafından ilk kez düzenlenen **Milli Egemenlik ve Demokrasi Kurultayı**'nda 1800'li yıllardan başlayan siyasal bilinçlenmenin bir sürekli sonucu olan TBMM'nin tarihçesinin, anayasa hukuku, siyasal ve sosyal açıdan inceleneceğini bildirdi.

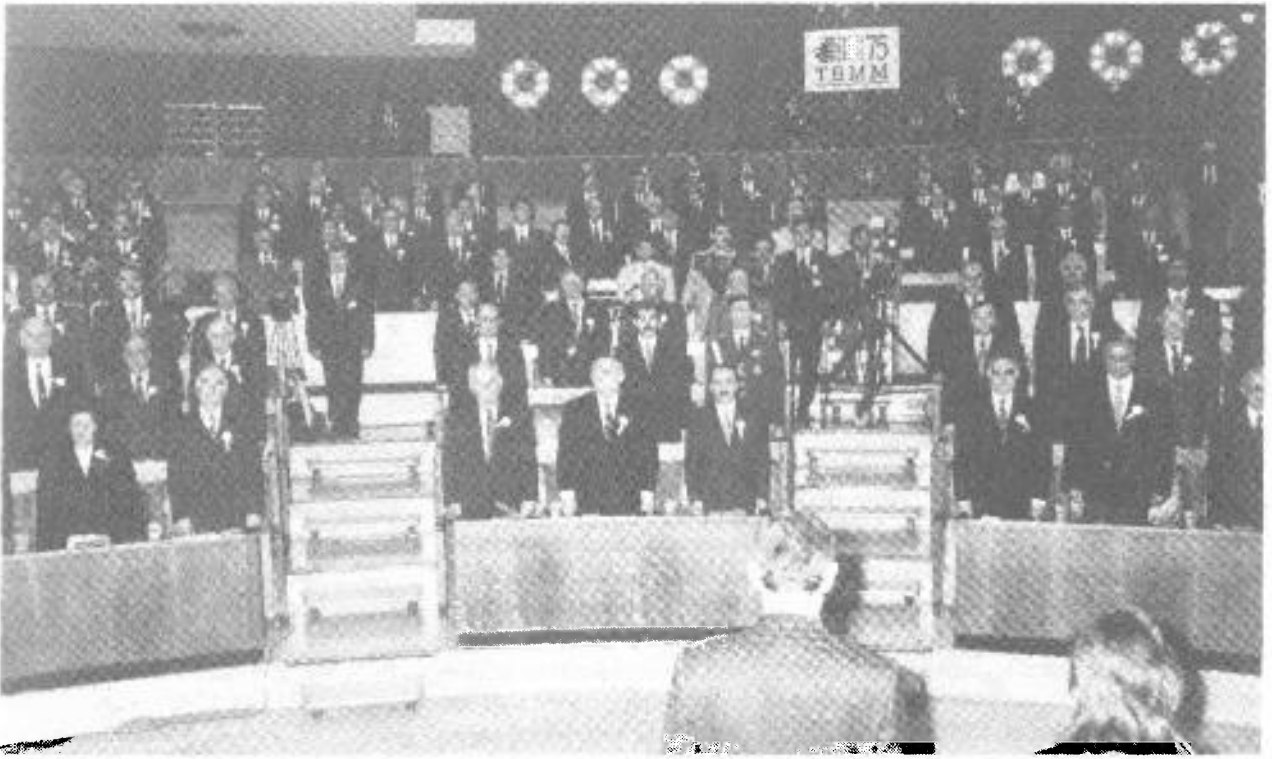
Cindoruk, Kurultay'ın tebliğlerinin İngilizce ve Türkçe olarak yayımlanacağını, böylece Parlamento tarihimizi inceleyen kişilere önemli bir kaynak yaratılmış olacağını vurguladı.

HİKMET ÇETİN

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı **Hikmet Çetin**, Meclis'in, **ulusal egemenliğin** başyapıtı olduğunu söyledi. 23 Nisan'ı, emperyalist devletlerce yokedilmek istenilen Türk Milletinin, ayağa kalkışının, en önemli ve en anlamlı günlerinden biri olarak gördüğünü belirten **Çetin**, "Çünkü, Anadolu ihtilalinin bu büyük kavgasında artık yönetme gücü halka geçmiştir" dedi. **Hikmet Çetin**, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Yeni bir yüzyılın eşiğinde daha çağdaş, daha demokratik bir anayasayı oluşturmak zorundayız. Bu amaca doğru sevindirici bir noktada olduğumuzu belirtmek isterim.

Elbette Anayasanın yanısıra bazı yasalarımızda yer alan ve yine

TBMM'nin açılış yıldönümünü kutlama etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen Milli Egemenlik ve Demokrasi Kurultayı'nın açılışına Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve çok sayıda davetli katıldı.

insanımıza, ulusal hedeflerimize yakışmayan, kimi bazı yasaların da değiştirilmesi gerekmektedir. Uygar dünyada, demokrasinin başlıca özelliği, toplumda değişik düşüncelerin varlığını ve yaşama hakkını tanımasıdır. Batı demokrasisine çoğulcu demokrasi denmesinin temelinde düşünce özgürlüğü yatar. Batı'yla bütünleşme yolunda önemli adımlar attığımız bugünlerde, düşünceyi suç olmaktan çıkarmak, düşünce suçu kavramını yargı literatürümüzden çıkarmak zorundayız. TBMM'nin, ilk kuruluş günlerindeki çağdaşlığını ve ileri görüşlülüğünü, bugün de aynen koruduğu inancı içinde, ülkemizi düşünce suçu ayıbından kurtaracak tek kuruluş olduğunu biliyorum. Bu, hepimizin vazgeçilmez ve ertelenmez bir görevidir."

YEKTA GÜNGÖR ÖZDEN

Anayasa Mahkemesi Başkanı **Yekta Güngör Özden** ise konuşmasında, hiç bir özgürlüğün, vatandan daha kutsal olmadığını belirterek "Önemli olan yüreklerdeki ve kafalardaki duvarları yıkmak, sarıkları çıkarmaktır" dedi.

Ulusal Kurtuluş Savaşı ve sonrasında alınan kararlar ve ardından

TBMM'nin açılmasının, ulusal yürüyüşün, ulus bilinciyle kendi kendini yönetme istencinin hukuksal biçimlenmesi ve tartışmasız somutlaşması olduğunu vurgulayan **Özden**, bu olgunun yalnız siyasal kurumlaşma olmadığını, tarihsel gerçeklerin evrensel ölçütlerle yansımaları da olduğunu ifade etti. Devlet olmada egemenliğin önemine değişen **Yekta Güngör Özden**, şöyle devam etti:

"Yetki, görsel, dinsel kurallarla, varsayımlarla geçerli sayılan kurum ve kişilerde değil, ulusun kendisindedir. Çoğulcu, katılımcı, kurallar ve kurumlar düzeni olan demokrasi, ulusal egemenliğin ulusal istençle belirlendiği yaşam biçimi olmaktan ötede, bir öz ve hukuksal yapıdır. Ulusal birliğin ilk oluşumu sayılan TBMM, onurumuzu simgeleyen bağımsızlık ve özgürlük ateşinin yakıldığı ocaktır. **Atatürk**'ün bu günü bayramlaştırıp çocuklara armağan etmesi ulusal egemenlik ülkesünün yaşamboyu benimsenip korunması amacına bağlanmalıdır. İlkellik ve bağnazlık zincirini kırıp TBMM'ni açarak demokrasinin özü olan Cumhuriyeti ve ulus bilincini kazandıran, devrimleriyle aydınlatıp çağdaşlaş-

tırarak bugünlere getiren **Atatürk**'e herşeyimizi borçluyuz."

Ulus içindeki değişik toplumların varlığının tüm eşitlikle sürdürülerek çağdaş bir milliyetçilik kavramının benimsendiğini hatırlatan **Yekta Güngör Özden**, böylece toplumsal bütünleşmenin 'ulus' yapısıyla gerçekleştirdiğini kaydetti ve "Etnik kökeni veya dinsel bağı nedeniyle kimse dışlanmış değildir. Demokratikleşme, toplumsal uzlaşmadan ayrı düşünülemez" diye konuştu. **Özden**, partiler iktidarının devlet gücünün hukuksallığından daha önemli olamayacağını, çoğunluk egemenliğinin ulusal egemenlik sayılamayacağını sözlerine ekledi.

OKTAY EKŞİ

Hürriyet Gazetesi Başyazarı **Oktay Ekşi** de konuşmasında, **Atatürk**'ün Ulusal Kurtuluş Hareketi sırasında Meclis'i açmadan önce "İrade-i Milliye" ve "Hakimiyeti Milliye" adıyla gazeteler kurulmasını sağladığını, ayrıca Anadolu Ajansı'nı kurduğunu hatırlatarak, "Atatürk, ulusal iradenin temsilcisi olan TBMM'ni kurabilmek için önce, yaptıklarından ve yapacaklarından kamuoyunu haberdar etmek zorunda olduğunu biliyordu." dedi.

20 ve 21 Nisan günlerinde dört oturumda gerçekleşen Milli Egemenlik ve Demokrasi Kurultayı'nda sunulan bildiriler TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu tarafından Türkçe ve İngilizce olarak kitap haline getirilecek.

Türkiye'nin hukuk devleti idealini henüz tam anlamıyla gerçekleştiremediğini, insan haklarını korumada da çağın gerisinde olduğunu belirten **Ekşi**, "Meclisimiz demokrasinin her şeyidir; ama bilmeliyiz ki, artık bilgi çağına girdik. Doğrudan doğruya demokrasinin uygulanacağı bir dünyaya doğru gitmekteyiz. İnsanın bir konuda doğru karar verebilmesinin temel koşulu, o konuda bilgi sahibi olmasıdır. Oysa bizim devletimiz kendi insanına ve kendi kamuoyuna kapalıdır. Gelişmiş ülkelerde ise, usulünce yapılmış bir başvuruya rağmen, vatandaşın bilgi vermemek bir kamu suçudur" diye konuştu.

Oktay Ekşi, 75 yıl boyunca ülkeyi barış ve huzur içinde yaşatan, insanlık tarihinin en büyük devrimlerini gerçekleştiren TBMM için, bu beklentileri gerçekleştirmenin sorun olmadığına inandığını, sadece gerekli iradeyi ortaya koymasını beklediklerini söyledi.

KURULTAY

Başbakan **Tansu Çiller** ile Anamuhalefet Partisi Genel Başkanı **Mesut Yılmaz**'ın katılmadığı sabahki oturumun ardından, öğleden sonra, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanı **Prof.Dr. Erdoğan Teziç**'in başkanlığındaki ikinci oturumda "Batıda ve Türkiye'de Demokrasi Kavramının Ta-

rihi Gelişimi" tartışıldı. A.Ü. Hukuk Fakültesinden **Doç.Dr. Erdal Onar**, "Parlamento Kavramının Doğuşu, Gelişimi ve Bugünkü Görünümü"; Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Başkanı **Prof.Dr. Reşat Genç** "İslamiyetin Kabulüne Kadar Türklerde Egemenlik Anlayışı"; Ege Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanı **Prof.Dr.Zeki Arıkan** "Tanzimat'a Kadar Osmanlı Devletinde Egemenlik Anlayışı"; Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Hukuk Tarihi Anabilim Dalı Başkanı **Prof.Dr. Gülnihal Bozkurt** "Osmanlı Devletinde Parlatonun Evrimi" konularında bildiriler sundular.

21 Nisan Cuma günü sabah yapılan **Prof.Dr. Ahmet Taner Kışlalı**'nın yönettiği üçüncü oturumda ise "Büyük Millet Meclisi'nin açılışı, Gelişimi ve Atatürk" konusu tartışıldı. Bu oturumda İ.Ü. Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Bülent Tanör** "Yerel Kongrelerden, Ulusal Egemenliğe (1918-1920); Aynı okuldan **Prof.Dr. Erdoğan Teziç** "Milli Mücadeleden Günümüze Değin Egemenlik Anlayışı", İ.Ü. Siyasal Bilimler Fakültesinden **Prof.Dr. Rona Aybay** "Türk Vatandaşlığı Kavramının Hukuksal Gelişimi", Hamburg Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi **Doç.Dr. Camilla Dawletschin-Linder** "Büyük Millet Meclisi ve Dış Politika:

Önemli bir Örnek Olay: T.C. ile Almanya Arasında İlişkilerin Yeniden Kurulması" konularındaki bildirilerini açıkladılar.

Prof. Dr. Gülnihal Bozkurt'un yönettiği ve "Günümüzde ve Gelecekte Türk Demokrasisi" konusunun incelendiği dördüncü oturumda ise ABD Connecticut Üniversitesinden **Prof.Dr. Howard A. Reed** "TBMM ve Türkiye'nin Geleceği"; Londra Üniversitesi Doğu ve Afrika Araştırmaları Enstitüsünden **Prof.Dr. William Hale** "Türk Demokrasisinin Geleceği" konulu bildirilerini okudular. A.Ü. İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi **Prof.Dr. Ahmet Taner Kışlalı** ise "Atatürk ve Demokrasi" konulu bildirisini sundu.

Kurultay'da sunulan bildiriler ve yapılan konuşmalar, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu tarafından İngilizce ve Türkçe olarak kitap halinde yayımlanacak.

VEFA TANIR

TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Başkanı, Meclis Başkanvekili **Vefa Tanır** ise Kurultayın kapanış konuşmasında, Kurul olarak 75. yıl kutlamalarına böylesine bir kurultayla başlamanın iyi bir şey olacağını düşündüklerini belirterek "Fakat görüyoruz ki, çok güzel bir şey yapmışız. Kitap haline geldiği zaman da hepimiz göreceğiz ki, büyük bir şey yapmışız" diye konuştu.

TBMM Genel Kurulu 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle özel gündemle toplandı. TBMM'de temsil edilen tüm siyasi partilerin liderleri ile bir yabancı parlamenter görüşlerini açıkladılar.

Cindoruk: TBMM özgür bir meclistir

Çiller: Bu Meclis Atatürk'ün meclisidir. Ona layık olmak zorundayız. Onun emanet ettiği cumhuriyeti daha ileri götüreceğiz.

Yılmaz: Günümüzde Meclis devre dışı bırakılıp, pasifize edildi. Bu durum demokrasimiz açısından sakıncalıdır.

Çetin: Toplumumuz, demokrasi neyi içeriyorsa, ona layıktır. Demokratikleşmenin yasal düzenlemeleri hemen yapılmalıdır.

Erbakan: Ülkenin en hayati ve önemli meselelerinde TBMM, hatta Bakanlar Kurulu devre dışı tutuluyor

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu 23 Nisan günü özel gündemle toplandı. Toplantıda Meclis'te grubu bulunan ve temsil edilen siyasi partilerin liderleri ile konuk yabancı parlamenterlerden biri günün önemine ilişkin birer konuşma yaparak görüşlerini açıkladılar. Liderlerin konuşmaları özetle şöyle:

Tansu ÇİLLER
Başbakan
DYP Genel Başkanı

23 Nisan, ulusumuzun kaderini eline aldığı gündür, ulusa saygının günüdür, yarınlara sahibi çocuklarımıza sevgi günüdür.

Kurtuluş Savaşımızın başladığı günleri, zor şartları bir an için düşünelim. Ülkemiz işgal altındaydı, haraptı, fakirdi. Ulusun üzerine, ardı ardına gelen savaşların yığılması çökmüştü. Dış ve iç hainler işbirliği içindeydiler. Mustafa Kemal, tek başına Samsun'a çıktığında durum böyleydi.

Evet, Atatürk'ün kendisine, **TBMM BÜLTENİ** ○ 10

davasına ve ulusuna güveninden başka, hiçbir şeyi yoktu, ama umutları vardı. En önemlisi ulusuna ve haklılığına inancı vardı. Ulu önder, Kurtuluş Savaşını, işte, bu inançla başarıya sürüklemiştir. Böyle şartlar altında, adeta, bütün dünyaya karşı, beraberlik içinde savaşı idame ettirmek zordu, ama, Atatürk için kaybetmek imkansızdı. Umudu vardı, inancı vardı ve ona inanan ulusu vardı. Büyük askeri dehasının yanında, devlet adamıydı, meşruiyetçiydi. Neyi, nasıl ve ne zaman yapacağını biliyordu. Erzurum ve Sivas Kongreleriyle, müstakbel Meclisin altyapısını hazırladı. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşuna giden yolda Meclisi kurdu. Binarın içindeki her şey derme çatmaydı, ama, dava muhteşemdi, lideri olağanüstüydü, arkadaşları inançlıydı.

Atatürk bize, ulusa inanmayı öğretti. Egemenliğin ulusa ait olduğunu öğretti. En zor ve umutsuz şartlarda dahi, nasıl başarıya ulaşacağımızı gösterdi.

Bugün anlamlı bir gündür, büyük bir bayramdır. Bin defa kutlu olsun.

Değerli milletvekilleri, Atatürk'ün dediği gibi, egemen olan millettir. Bu egemenlik, kimseye devredilemez, kimseyle bölüşülemez. Milli egemenlik, öyle bir nurdur ki, onun karşısında zincirler erir, tahtlar yanar, yok olur.

Bu Meclis, Atatürk'ün meclisidir. O'na layık olmak zorundayız.

O'nun emanet ettiği cumhuriyeti daha ileri götüreceğiz. Devrimlerini devam ettireceğiz.

Atatürk, hürriyet aşığıydı. Ulusunun hür ve bağımsız olmasını istedi.

Başkalarının fikirlerine değer verirdi. Şu sözlerine dikkatinizi çekmek istiyorum: 'Çocuklarımızı serbestçe konuşmaya, düşüncelerini, hiç çekinmeden açıkça ifade etmeye, içten inandıklarını savunmaya, buna karşılık da başkalarının düşüncelerine saygı duymaya alıştırmalıyız.' Evet, gelin, bu anlamlı günden başlayarak, düşünce hürriyetini dana ileriye taşıyalım. Ata'ya layık olalım, O'nun yaptığı gibi, ulusa ve onun olgunluğuna güvenelim.

23 Nisan ilk ve tek çocuk bayramıdır. Ulu Önder biliyordu. Çocukların yarının büyükleri olduğunu ve yarınlara onlara ait olduğunu biliyordu. Her devrimi onları düşünerek yaptı, onları, itina edilmesi gereken birer çiçek gibi gördü.

Gelin, TBMM olarak, bize emanet edilen cumhuriyete, Meclise ve çocuklarımıza bir kez daha sahip çıkalım. Ulusal iradenin temsilcileri olarak, bu ülkeyi ileriye götüreceğiz, yasalara, parti farkı gözetmeksizin sahip çıkalım. Zor günleri, tıpkı Kurtuluş Savaşında olduğu gibi, beraberce ve

inançla aşalım. Atatürk, bize, ulusu-
muzun engel tanımadığını gösterdi,
onun çocukları olarak engelleri aşalım.

21. Yüzyıla çok az kaldı.
Sorunları bu çatı altında çözeceğiz,
başka çatı yok, başka Türkiye de yok.

Mesut YILMAZ
ANAP Genel Başkanı

Sözlerime, büyük Atatürk'ün
75 yıl önce Meclis'e hitaben irat ettikleri
bir nutuktan alıntı yaparak başlamak
istiyorum:

'Bu müşkül vaziyet içinde, vatani
tehlikeli dağılış ve çöküşten kurtarmak
için alınması lazım gelen tedbirler,
bittabi Büyük Millet Meclisi'ne ait
olacaktır. Bu Meclis'in varlığı, her-
şeyden evvel, meşruluk ve sorumluluk
esaslarının milletçe itibar ve saygı
görmesinin şart sayıldığına bir delildir.'

TBMM'nin 75. Kuruluş Yıldönü-
münü kutladığımız bugün ülkemiz
ziyadesiyle müşkül bir dönemden
geçmektedir. Türkiye, Cumhuriyet tari-
hinin en ağır meseleleriyle meşbudur.
Buna karşın, Yüce Meclisimiz, ku-
rulduğu günden bu yana asla
rastlanmadığı kadar devre dışı bı-
rakılmış; Cumhuriyet tarihinde gö-
rülmedik uygulamalarla ülkemizin
hayati meselelerinin çözümlendiği nihai
merci olmaktan uzaklaştırılmış, işlev-
sizleştirilmiş ve adeta pasifize edilmiştir.

Bu durum, Cumhuriyetimiz ve
demokrasimiz açısından fevkalade
vahim sakıncaları olan bir durumdur.
Yüce Meclisimizin 75. Kuruluş Yıl-
dönümü kutlamalarını gölgeleyen bir
durumdur.

Yüce heyetinizin 75. Kuruluş
Yıldönümünü, bu kaygılar ve buruk
duygular içinde kutluyorum.

75. Kuruluş Yıldönümünün,
TBMM'nin, Cumhuriyet ve demok-
rasimizin temeli teşkil eden ruhu,
gelecek nesillere taşıma sorum-

luluğunun yeniden idrak edildiği bir
dönemin başlangıcı olmasını diliyorum.

Ulu önderimizin işaret ettikleri
gibi, Yüce Meclisimizin varlığı meşruluk
ve sorumluluk esaslarının milletçe itibar
ve saygı görmesiyle kaimdir. TBMM,
millet adına kullandığı yasama
yetkisinin ötesinde, Türk siyasetinin
standartlarını saptayan, Türk siya-
setinin genel kalitesini oluşturan bir
yüce kuruldur. Meclisimiz, bu niteliği
ile, demokrasimizin kalitesinin biricik
teminatı olmak durumundadır.

TBMM, demokrasinin, herşey-
den önce, çelişkilerle yaşamayı
öğrenmek disiplini olduğunu bizzat kendi
uygulamaları ile sergilemek durumun-
dadır. Çelişen düşünceler, çelişen
inançlar, çelişen pratikler ve çıkarlar
muvacehesinde asgari müşterek-
lerimizi tesbit etmek ve bunlara razı
olmak, disiplini her şeyden önce bu
çatıda geliştirmek durumundadır.

Demokrasi, amacını aşma-
masına özen gösterilen, saptırılmamış
diyaloglarla mümkün olabilmektedir.

TBMM'nin üyeleri olarak,
ülkemiz siyasetinin kalitesini yükselt-
mek, adaleti, kardeşliği, tesanüdü temel
alan parlamento geleneğimizin
uslubunu yeniden hayata geçirmek
amacını aşan kelimelerin ardında
kaybetmek, ülkemizin asli meselelerinin
yakıksız polemiklere kurban
edilmesine seyirci kalmak tehlikesi
içinde olacağımızdan korkarım.

Özellikle de ülkemizin bir takım
toplumsal, ekonomik ve siyasi
zaaflarının çeşitli odaklar tarafından
istismar edildiği bugünlerde, akıl, ahlak,
edep ve gelenek gibi bizi biz yapan
değerlerimizin üzerine kurduğumuz bir
diyalog mekanizmasını oluşturmak,
yüce Meclisimizin daimi gündemini
teşkil etmelidir.

Siyaset, hassasiyet, sorumluluk
ve kalite gerektiren bir uğraştır.
Demokrasi, sürekli çaba ve fedakarlık
istemekte; özeleştirici ile ayakta dur-
maktadır. Yüreğinde ve davranışlarında
dünyanın hakka en çok riayet eden,
adaleti başarının da, çıkarlarının da
ötesinde gören Türk Milletinin vekilleri
olan bizler, bu çatı altında milletimizin
kadim değerlerini onurlandırmayan

tutumlarımızı düzeltmek, onarmak ve
yenileştirmekle yükümlüyüz. Türk de-
mokrasisinin kalitesinin artırılması
yüce heyetimizin tutumuyla doğrudan
orantılıdır.

Diğer taraftan, yeni dünya
düzeninin lokomotif üyelerinden insanı
insan yapan adaleti onurlandırmalarını,
bilgisizliklerinden veya kısa vadeli bir
takım çıkarları nedeniyle sergiledikleri
hoyrat tutumlarını değiştirmelerini,
küresel demokrasiyi tehdit etmesi
mukadder çifte standartları bertaraf
etmelerini istemek hakkımızdır.

Türkiye, gelişmiş ülkelerin
aştıklarını iddia ettikleri zaafaların inatla
yüceltildiği bir ülke olmadığı gibi, bu
zaafların giderilmesi için harici
dayatmalara muhtaç bir ülke de değildir.

Türkiye, zaafalarını, kendi uslu-
buyla, kendi yöntemleriyle, kendi
zamanlaması uyarınca Türk gibi
yerlemek, Türk gibi yenmek duru-
mundadır. TBMM'nin pratiği, Türk
Milletinin dinamikleriyle bunu başardığı
ölçüde bütünleşecektir.

Hedefimiz, milli değerlerimizin
kıymetini bilen, birbirine saygıyla ta-
hammül etmeyi öğrenen, ülke sorun-
larını, hatalarını, eksikliklerini bu yüce
çatı altında açık seçik konuşan, hiçbir
dayatmaya mahal vermeyen ve boyun
eğmeyen bir heyet oluşturmak olmalıdır.

TBMM'nin üyeleri olarak, birinci
görevimiz ülke sorunlarına nihai merci
olarak sahip çıkmaktır. Bu yolda en
büyük desteğimiz, yüce milletimizden
aldığımız yetkidir.

Büyük Atatürk'ü ve Türkiye
Cumhuriyetinin fedakar kurucularını
rahmetle anıyorum.

Hikmet ÇETİN
Başbakan Yardımcısı
CHP Genel Başkanı

Ülke ve ulusumuz, düşün-
cesiyle, duygusuyla, etkinliğiyle,

yurttaşlık bilincine ulaşmış kimliğiyle ve asla vazgeçemeyeceği sarsılmaz iradesi ile 'Ulusal Egemenlik' temeline dayanan bir büyük devlet ve millettir.

Cumhuriyetimizin kurucusu Büyük Önder Atatürk'ün bize, ulusumuza en değerli ve ölümsüz armağanı saydığım TBMM sarsılmaz demokrasi yolunda, mutlak egemenliğimizin bir büyük yapıtı olarak, sonsuza kadar yaşayacaktır.

Çünkü bu Meclis'in temelinde, harcında, bağımsızlık ve özgürlük kavgası vardır; emperyalizmle boy ölçüşen, dünyayı şaşkına uğratan ve bir 'Anadolu İhtilali'ni başaran aziz şehitlerimizin kanı vardır.

75 yıl önce, siyasal yaşamımıza girmiş olan 'Ulusal Egemenlik' kavramı etnik kökeni, dili, mezhebi ne olursa olsun, tüm bireylerimizin eşit haklı yurttaşlar olarak ülkenin bugünü ve yarınları üzerinde, koşulsuz söz sahibi olmalarını mümkün kılmıştır.

Ulusların tarih içerisindeki yolculuklarında zaman zaman duraksamalar, hatta geriye dönüşler olabilir.

Böyle bir açmazın bile aşılmasının yolu ancak daha çok demokrasi ile mümkündür.

Herkesi aynı olmaya, aynı düşünmeye zorlayan bir rejim demokrasi olamaz. Böyle bir rejimin olumsuzlukları çözmesi bir yana, daha büyük sorunlara, çatışmalara yol açması kaçınılmazdır.

Türkiye Cumhuriyeti, kararlılıkla bağlı olduğu ulusal egemenlik ve demokrasi yolunda bütün engelleri aşmaya, zorlukların üstesinden gelmeye muktedirdir ve kararlıdır.

Toplumumuz, demokraside ne varsa, demokrasi neyi içeriyorsa ona layık bir toplumdur. Şimdi bu aşamada bize düşen, sağlam temeller üzerine kurulmuş bu yapıyı, bir an önce daha çağdaş bir demokratik düzene ulaştırmaktır. Demokratikleşmenin bütün yasal ve anayasal düzenlemeleri zaman geçirilmeden yapılmalıdır.

Türkiye'nin bugün karşı karşıya bulunduğu, en önemli sorunlarından biri saydığım bir konuya da değinmek istiyorum. Bu sorun terördür. Terör ulusumuzu üzmektedir. Bize acılar vermektedir. Her birimizi, bütün

yurttaşlarımızı yürekte yaralamaktadır. Oysa biz doğudan batıya, kuzeyden güneye, ülkemizin her bir yöresinde hangi etnik kökene dayanırsa dayansın yüzlerce yıl hep birlikte yaşamışız, kadere de, kıvanca da, tasaya da ortak olmuşuz.

Hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki, terörü, halkımızın birliğini, ülkemizin bütünlüğünü koruyarak mutlak aşacağız.

Ödün vermeyeceğimiz temel ilke demokrasidir. Demokrasi bizim varlık nedenimizdir, hayat kaynağımızdır.

Demokrasi, terörü de, demokrasi düşmanı tüm güçleri de ortadan kaldırmının en etkili aracıdır.

Demokrasinin önündeki engelleri kaldırmak, düşüncüyü suç olmaktan çıkarmak, Yüce Meclis'in en ivedi görevi olmalıdır.

Bu Meclis, Türkiye Anayasasını yeniden düzenleyerek, çağdışı kalmış uygulamaları ve yasaları bütünüyle değiştirecek bir büyük demokrasi görevini yerine getirmelidir.

Yeniden oluşturulacak bütün kurum ve kuruluşlarıyla, hak ve özgürlükleriyle, çoğulcu ve katılımcı demokrasinin tüm kuralları eksiksiz işlemelidir. Çünkü ulusumuz böyle bir yaşama layık bir ulustur.

23 Nisanı aynı zamanda çocuk bayramı olarak kutluyoruz. Bunu, ülkemiz için bir onur ve kıvanç nedeni sayıyorum. Çocuk sevgisi, vatan sevgisinden ayrılmayan bir yüksek insanlık duygusudur.

Çocuklarımız bizi daha büyük hamlelerle, dünyanın yeni oluşumlarına, çağdaş uygarlık evrelerine taşıyacaklardır. Onları çok iyi yetiştirmemiz, onlara destek olmamız gerekiyor. Çocukları için yaşamasını bilen toplum büyük toplumdur. Atatürk'ün çocuklarımıza, gençlerimize inancı, Türkiye Cumhuriyeti'ni bugünlere taşımıştır. O bakımdan, ulusal egemenlik kavramı, çocuk bayramının ayrılmaz bir parçasıdır.

Çocuklarımız ve gençlerimizin ancak özgür bir ortamda, özgür ve çağdaş bir eğitimle benliklerini koruyabilirler. Özgür ve çağdaş bir eğitimin temel ögesi, laik ve demokrat bir eğitimidir.

Ana babalarımızın, politikacılarımızın gözönünde tutmaları gerekli bir büyük ilke ve gerçek budur.

Necmettin ERBAKAN
RP Genel Başkanı

TBMM'nin kuruluşundan bugüne kadar 75 yıl geçti. Böyle bir süreden sonra bugün ne görüyoruz?

75 yıl evvel biz parçalayarak yutmak, köle yapmak ve sömürmek isteyen batı toplumundaki mihraklar bu gayelerinden vazgeçmiş değillerdir.

Ülkesini seven insanlar olarak herşeyden evvel bunu görmeye ve buna karşı uyanık olmaya mecburuz.

O gün silahla yapmak istediklerini, bugün hem silahla, hem de değişik yöntemlerle gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar.

Kıbrıs'ta, Bosna'da, Azerbaycan'da, Çeçenistan'da gördüğümüz budur. Türkiye'deki yönetimlerin, kendilerinden borç para istemek için gittiği zaman takındıkları tavırdan gördüğümüz budur.

Aynı şekilde, sizinle iyi ve yakın ilişkilerde olmak istiyoruz dediği zaman, 'öyleyse ülkenizi parçalamak için adımlar atacaksınız, öyleyse sizin kanunlarınızı bizim istediğimiz gibi düzenleyeceksiniz' dediklerini görüyoruz.

Gerçek şudur: Onlar hiç değişmemişlerdir. Ama ne yazık ki biz iç bünyemizde çok değiştik.

75 yıl evvel ülkemizin ve halkımızın milli menfaatlerini korumak için her şey TBMM'de konuşuluyor, orada en geniş fikir ve inanç hüriyetiyle tartışılıyor, milletimizin arzularına uygun kararlar alınıyor ve sadakatle bu kararlar uygulanıyordu.

Birinci TBMM'yi takip eden ilk 25 yıllık dönemde, hep gerçek bağımsızlık en büyük dikkatle gözetildi. Kendi gücümüzle kalkınma ve sanayileşme hedeflerine büyük önem

verildi. Bu ilk devrede ülkenin yönetiminde milli görüş hakimdi.

İkinci Cihan Harbinden sonra Türkiye çok partili hayata geçti. O günden bugüne kadarki 50 yılda yavaş yavaş bu temel esaslardan uzaklaşmaya başlandı.

Bugün öyle bir noktaya gelindi ki, artık ülkenin en önemli meselelerinde dahi TBMM hatta bakanlar kurulu devre dışı tutulmaktadır.

Ülkenin en önemli ekonomik kararları uygulamaya konuyor. Bu kararlar daha önce TBMM'de görüşülmemiş ve ana politikayı TBMM tespit etmemiş.

Ülkenin en hayati stratejik tesislerinin kapatılacağına karar alındığı ilan ediliyor. Bu kadar önemli konular TBMM'de konuşulmamış.

Silahlı Kuvvetlerin yurt dışına büyük bir askeri harekati yapmak üzere gönderilmesine karar alınıyor. Fakat bu konu daha önce TBMM'de görüşülmemiş.

TBMM'ye sevk edilen kanun tasarılarında gerekçe olarak 'Avrupa Topluluğu direktifine uygun olarak bu madde böyle tanzim olunmuştur' denebiliyor.

İşte ülkemizin, gerek ekonomik bakımdan, gerek ülke huzuru bakımından ve gerekse dış politika bakımından karşılaştığı güçlüklerin temelinde yatan başlıca neden budur. Onun için bugün gelinen noktada, her zamandan daha fazla Birinci TBMM'yi örnek almaya ve ondan ders almaya ihtiyacımız bulunmaktadır.

Bir yandan ülkemizi yönetenler yavaş yavaş birinci TBMM modelinden uzaklaşırken, 75 yıllık sürecin son 25 yılında halkımızın yeniden milli görüşe dönüşü, Türkiye'nin tam bağımsızlığını koruma, Türkiye'yi lider ülke yapma, manen ve maddeten kalkınmış yeniden büyük Türkiye yapma şuuru hızla gelişmiş ve Türkiye'yi yeniden Birinci TBMM modeline uygun hale getirme şuuru ve önemi kesin kararlılık haline gelmiştir. TBMM'nin kuruluşunun 75. yıldönümünde yaşadığımız sevinilecek en büyük olay ve gelişme budur.

Ancak ne yazık ki son dönemlerde ülke yönetiminde milletin arzusu ve ihtiyacı esas alınacağına

dış güçlerin arzularının yönverici hale geldiği görülüyor.

Bugün, bir kısım yöneticilerimiz, batı ülkelerinin kapılarında, 'Hangi şartla olursa olsun illa bizi, mensup olduğumuz İslam aleminden ayırıp, batı toplumu içine koyup, temel politikalarımızı, ana kanunlarımızı siz yapın' diyecek noktaya gelmiş bulunmaktadır.

Hatta bazı partiler milletin karşısına çıkıp, 'Bugün milli hakimiyet kavramı değişmiştir' gibi aldatıcı sözlerin arkasına sığınıp, hakimiyetin Avrupa Birliği'ne devredilebilmesini savunacak hale gelmişlerdir. İşte bizim inancımıza göre 23 Nisan'ı kutlarken ibret almamız lazım gelen gerçekler bunlardır.

Ne IMF, ne de Avrupa Birliği'nden yana olan zihniyetlerin bu bayramla bağdaşması mümkün değildir.

TBMM, hangi inanç ve ruhla 23 Nisan 1920'de ilk toplantısını yapıp nasıl çalışmaya başladı ise, geliniz, bugün de aynı TBMM vasıtasıyla, hep beraber milli birlik ve beraberlik içinde, ülkemizi, kültür emperyalizminden, ekonomik sömürü düzeninden elbirliğiyle kurtaralım.

Alparslan TÜRKES
MHP Genel Başkanı

TBMM, kuruluşunda Türkiye'nin bağımsızlık mücadelesini yapmış kutsal bir çatıdır. Atatürk'ün 'en büyük eserim' dediği TBMM bugüne kadar büyük hizmetler vermiş, önemli görevler yerine getirmiştir.

Milli egemenlik, TBMM'de tecelli etmektedir. Demokrasinin ve milli egemenliğin temel kurumu TBMM'dir. Yüce Meclisimiz, üzerine düşen görevini yürütmeye devam edecektir.

Bu kutsal çatıyı korumak, kollamak, öncelikle bizlerin görevidir. Bu görevde yanlışlarımızı düzeltmek, eksikliklerimizi tamamlamak ne kadar

önemli ise, demokrasi düşmanlarının planlı bir şekilde, Meclisimizi yıpratma eylemlerine karşı da tedbirler geliştirmek o kadar önemlidir. Meclisimizin itibarına gölge düşürecek yayın ve beyanların gerçekleşmemesi için demokrasiden yana olanların üzerine düşen görevler vardır. Meclisimizin itibarı milli iradenin itibarına eş değerdir. TBMM her şeyden önce demokrasi aşıklarının kurduğu ve yaşattığı bir kurumdur.

Bütün sorunlarımızı, milletin içinde bulunduğu bütün dertleri demokratik bir çizgide halledebiliriz. Çözümlemeyen problemler bizi başka rejim arayışları içerisine sokmamalıdır.

Bugün, gerçekten çok önemli sorunlarla karşı karşıyayız. Cehalet ve geri kalmışlık bizim en büyük sorunumuzdur. Bunun için eğitim öncelikle ele almamız gereken bir meselemiz olmalıdır. Her işin başı insan ve onun eğitimidir.

Marksizmin çöküşünden sonra dünyada ve ülkemizde esen hakim rüzgar, serbest piyasa ekonomisidir. Demokrasi ile de özdeşleştirilen serbest piyasa ekonomisinin iki büyük zaafı hür siyasi ve ekonomik düzeni tehdit etmektedir. Hükümetlerimizin ve aydınlarımızın bu konularda tedbirler üretip tatbik etmeleri kaçınılmaz görülmektedir. Bu iki büyük zaafın birincisi milli gelir dağılımındaki adaletsizliklerle, bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderek büyüme istatadı göstermesidir. İkincisi ise serbest piyasa ekonomisinin temel unsuru olan kar müessesesinin toplumsal değerlerimizi ve ulus bilincini sarsması ve dejenerasyona uğratmasıdır.

Bu iki büyük sorun dikkate alınmaz ve tedbirler geliştirilmezse, 21. yüzyıl, bir kargaşa ve kavgalı yüzyıl olarak yarınları karartır.

Türkiye'nin öncü bir ülke olması, milli birlik ve beraberliğimize bağlıdır. Bugün ülkemizde mevcut olan hayat pahalılığı, işsizlik ve sosyal ve kültürel sorunların yanısıra bütün bunlara endirekt de olsa büyük tesiri olan bölücülük, milli birlik ve beraberliğimizi tehdit eden en önemli problemimizdir.

Bölücülüğün hangi boyutta olduğu hepimizce malumdur. Bu arada silahlı bölücü çetelere karşı

mücadelesini kahramanca yürüten ve şu anda da Kuzey Irak topraklarında ayrı bir gayret içerisinde bulunan silahlı kuvvetlerimizi, emniyet mensuplarımızı ve bütün devlet görevlilerimizi kutluyor, şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Devletimizin çetelere karşı yürütmüş olduğu bu meşru savunma hareketi sürerken, PKK'nın siyasi kanadını teşkil eden ve ideolojik mücadelelerini yürüten kişilere yıllarca süren duyarsızlık ve dikkatsizliği burada tekrar ediyor ve herkesi bir kere daha uyarıyorum.

Siyasi çözüm, düşünce hürriyeti, Kültçe eğitim ve televizyon gibi tekliflerin arkasında ülkemizi bölmek isteyen güçler ve merkezler vardır. Bu tür tekliflere hangi değerler kılıfında sunulursa sunulsun iltifat etmemek, kıymet vermemek lazımdır. Önce, şu terör ve bölücülük akımları Türkiye'de yok olsun, ondan sonra her şeyi kendi aramızda oturur konuşuruz.

Nüfusu 60 milyonu geçen Türkiye'de devlet - halk ilişkileri, çağın gerektirdiği ölçüde ve gelişen şartlara göre işlememektedir. Milletimizin memnun olduğu devlet kapısı yok denecek kadar azdır. Yine halkımızın yargı ile ilgili de ciddi şikayetleri mevcuttur. Bütün bu gerçekler, devletin yeniden yapılanması mecburiyetini doğurmaktadır. Devletimiz kuruluş ve işleyiş amacına uygun olarak halkımızın ihtiyaç ve istekleri dikkate alınarak yeniden organize edilmeli ve eleman istihdamı da aynı paralelde yeniden düzenlenmelidir.

İzelleştirme politikası neticesinde ekonomik faaliyetlerden uzaklaşmaya başlayan devletimizin özel sektörle olan ilişkilerine de yeni bir boyut getirmesi şarttır. Milletlerarası ve dünya firmaları arası ciddi ekonomik yarışın hakim olduğu günümüzde Türkiye'nin muhakkak Türk markalarının dünyaya yayılması noktasında yeni bir stratejiyi uygulamaya koyması kaçınılmazdır.

Adaletin hüküm sürmediği bir ülke sıkıntılardan kurtulamaz. Her sahada, her faaliyette adaletin hakim olmasını sağlamak icraat noktasında olanların temel görevidir. Bu noktada TBMM'ye bir yasama organı olarak

büyük görevler düşmektedir. Hukukun üstünlüğünü sağlayacak olan kurum, TBMM'dir.

Bülent ECEVİT
DSP Genel Başkanı

Atatürk'ün ve Türk Ulusunun, tüm dünya çocuklarına adadıkları bu bayram vesilesiyle, Türkiye'yi insan hakları bakımından irdeleyip, sorgulayan devletlere, kuruluşlara ve hükümet dışı örgütlere bir hatırlatmada bulunmak isterim.

Son yıllarda Bosna - Hersek'teki Sırpsoykırımının, Çeçenistan'a karşı sürdürülen zalimce savaşın, Güneydoğu Anadolu'daki bölücü terör eylemlerinin ve yıllardır Irak'a uygulanan ekonomik ambargonun başlıca kurbanları arasında büyük ölçüde çocuklar da yer alıyor. Türkiye'yi insan hakları bakımından gözetim altına almaya kalkışan devletlere, kuruluşlara ve örgütlere, bu acı gerçekleri hatırlatırken, insan hakları konusunda Türkiye'ye gösterdikleri yoğun ilginin birazını olsun terör kurbanı, soykırım kurbanı, savaş kurbanı ve ambargo kurbanı çocukların, yaşama hakkına da göstermelerini dilerim.

İnsan hakları ve demokrasi konusundaki eksikliklerimizi ivedilikle gidermek, bizim -yabancı gözlemcilerden önce- kendi kendimize görevimizdir. O görevi yerine getirecek kuruluş ise TBMM'dir.

Geçen yılın 23 Nisanından bu yana insan hakları ve demokrasi konusunda tek bir adım atılmamıştır. Bir yıl önceki konuşmamda, yürürlükteki seçim sisteminin adaletsizliğinden yakınıyordum, yeni seçimler yaklaşıyor, ama, ama seçim sistemindeki adaletsizlikler olduğu gibi duruyor. Anayasa yüzünden genç kuşağın TBMM'de temsil edilemeyeşinden, üniversite öğrencilerine parti üyeliğinin

bile yasaklanmış olmasından yakınıyordum, bu yasaklar hala yürürlükte.

Sendika ve meslek odaları yönetici ve denetçilerinin, hatta avukatların, aynı zamanda milletvekili olamayışlarından yakınıyordum, o yasaklar da hala yürürlükte.

Son zamanlarda, koalisyon içi tartışmalarda öyle bir hava yaratıldı ki, sanki Terörle Mücadele Yasasının 8. maddesi değiştirilince, insan hakları ve demokrasi bakımından bir eksiğimiz kalmayacak. Oysa, 8. maddenin yanı sıra, değiştirilmesi gereken daha bir çok yasa ve Anayasa maddesi var; ama; onlar umursanmıyor.

Güvenlik uğruna, köylerinden, topraklarından koparılan insanlarımızın nerede barınacakları, geçimlerini nasıl sağlayacakları, ne yiyip içecekleri, çocuklarını nasıl okutacakları düşünülüyor. Oysa, bunları düşünmek Hükümetin ve Meclis'in görevidir.

Köy koruculuğunun, Güneydoğu'daki feodal yapıyı büsbütün kökleştirmekten başka işe yaramadığı artık belli. Yıllardır sürdürülen olağanüstü hal uygulamasının durumu olağanlaştıramadığı, üstelik giderek bir çıkar kapısına dönüştüğü belli. Bölücü gerillaların üstüne ordularla yürümenin, katlanılan masrafa, verilen şehitlere degecek ölçüde sonuç getirmediği, bunun için ayrı bir güvenlik düzenlemesi gerektiği belli.

Kuzey Irak'ta yaratılan otorite boşluğunun bölücü terörü nasıl tırmadığı, her sınırötesi hareketin ardından, bölücü terör örgütünün yeniden eski mevzilerine döndüğü böylesi bir süreçte, ekonomimizin hızla çökmekte olduğu, halkımızın gitgide yoksullaştığı da belli; ama izlenen tutumda, uygulanan yöntemlerde, hatta, güneydoğu sorununu tanımlamakta hiçbir değişiklik belirtisi görünmüyor.

Son günlerin aziz Mehmet-çğimiz için açılan 'Haydi Türkiye' kampanyası çok yerinde. Bu kampanyaya milletten gelen destek, büyük sorunlar karşısında milletimizin, nasıl dayanışma içine girebildiğini gösteriyor. Ama, 'Haydi Türkiye' yetmez. İzninizle ben buna bir çağrı

daha ekliyorum. 'Haydi Türkiye Büyük Millet Meclisi' diyorum. Büyük Millet Meclisi'nin, tıpkı Kurtuluş Savaşında ve Kıbrıs Barış Harekati sırasında olduğu gibi, duruma el koyup ulusumuz adına egemen olmasını diliyorum.

Muhsin YAZICIOĞLU
BBP Genel Başkanı

23 Nisan 1920, sıradan bir tarih değildir. Altaylardan ilahi bir randevuya koşarcasına Batıya akan bir milletin, bin yıllık yurdu Anadolu'dan sökülüp atılmak istenmesine karşı, son damla kanına kadar direnişinin sembol tarihidir. Bu büyük millet, Kuvayı Milliye ruhunu harcına katarak inşa ettiği Birinci Meclisiyle, bir büyük mücadelenin destanını Anadolu yaylasına bir daha silinmemek üzere nakşetmiştir, ama, bugün ne yazık ki, o zor günlerde, adeta, kayalara tırnaklarını geçirerek tutunduğumuz bu coğrafyada, Kuvayı Milliye ruhunun eksikliğini hissetmekteyiz.

Milli Hakimiyet kavramı, adeta, demode olmuş, günlük hayattan kovulmuş, sadece bayramların hatırına akla gelen sembolik bir kavrama dönüşmüş gibidir. Milli Hakimiyet, bir tören çeşnisi değil, milletimizin inançlarıyla uyum içerisinde, siyasetten kültüre, iktisattan dış politikaya bütün sahalarda referans olması gereken bir felsefedir.

Yeniden yapılanan dünyada biz, yeni dünya düzeninin bir uydusu olmaya değil, tam bağımsızlık düşüncesiyle milli irademizi TBMM'de tecelli ettirerek, milletimizi yine bugün de Kuvayı Milliye ruhuyla bir âfada, beraberce tutmak zorundayız. TBMM, millet iradesinden rahatsız, çok seslilikten hoşlanmayan odakların, sinsice yürüttüğü bütün dışlamalara, yıpratmalara ve bütün bu çabalara rağmen, milli hakimiyetin en büyük

teminatı olmak mecburiyetindedir. Bugün artık TBMM, kendisine ve milletimize yakışan bir anayasa çıkarabilmelidir. Tam bir inanç hürriyeti getirecek, milleti devletle barıştıracak, devleti, milletin değer yargılarına saygılı ve sadık hale getirecek, tarihle bugünü barıştıracak yeni bir anayasa TBMM'nin itibarını yükseltmesi açısından bir zarurettir. Halen, ihtilal anayasalarıyla idare edilen TBMM demokratik meclis olamaz.

Toplum huzurunun en büyük dinamiklerinden olan vatandaşlar arasındaki nimet külfet dengesinin sağlanması, Meclisin haysiyet meselesi haline gelmelidir. Bir tarafta nimet denizinde yüzen imtiyazlı sınıf, diğer tarafta külfet çukurunda çırpınan sınıfsız çoğunluk varsa, bir tarafta insanlar vatan için can verirken, diğer tarafta ezanın, vatanın, bayrağın sadece edebiyatı yapılıyorsa, o ülkede iç huzurdan kesinlikle söz edilemez.

TBMM, dış dayatmalara ihtiyaç duymadan, milli birlik ve bütünlük içinde demokratik kurumlarını geliştirmeden, insan haklarına saygılı, daha huzurlu bir Türkiye'nin temellerini atmalıdır. Sözde dost gözükken, fakat her fırsatta Türkiye'yi bölmek isteyen şer odaklarına imkan sunan Batılı ülkelerin dayatmalarına karşı, bugüne adını veren milli hakimiyet ilkelerini, daima esas almak durumundayız. Sözde insan hakları konusunda Türkiye'ye baskı yapan ülkelerin nasıl bir çifte standarda sahip olduklarını, Bosna - Hersek'teki, Çeçenistan'daki, Karabağ'daki, Cezayir'deki parmak izlerinden tanıyoruz.

Milletlerarası platformlarda ülkemizi tehdit eden, ambargo uygulayanlar, çadır tiyatrosunu sözde parlamento diye takdim edenler, şu gerçeğin altını çizmek durumundadırlar: Türkiye, dostluğu güven veren, düşmanlığından korkulan bir ülkedir.

Bölgede barış isteyenler, Türkiye'yi, istikrarı sağlayabilecek en büyük unsur olarak kabul etmek mecburiyetindedirler.

Bu bayramın çocuk bayramı olması dolayısıyla çocuk ölümlerinin en yüksek oranda olduğu ülkelere birisi olan Türkiye'de, sadece bayram

ilan ekmenin çözüm olamayacağına da işaret etmek istiyorum. Teröre kurban edilen bütün çocukların, terörden arındırılmış bir dünyada, güzel bir çevrede, insan hakları içerisinde, mutlu ve müreffeh yaşayacağı bir dünyayı, elbirliği ile hep beraber kurabiliriz diyorum. Stadlardaki renk cümbüşüne katılamayan, sigortasız, iş güvensiz, sanayilerde çalışan ilköğretim çağı çocuklarının varlığını da unutmamalıyız.

Yusuf Bozkurt ÖZAL
YP Genel Başkanı

Bundan üç çeyrek asır önce büyük bir süper devletin yıkıldığı yıllarda, TBMM'nin kuruluşu yapıldı. O zamanın anlayışına göre Meclis kurulurken, Mustafa Kemal ve arkadaşları Hacı Bayram Camii'ne gittiler, orada cuma namazını kıldıktan sonra Meclisin açılışını yaptılar. Aradan üç çeyrek asır geçti. Bunun birini tek parti, kalanını da çok partili düzen içinde geçirdik. Bu büyük bir tecrübedir. Bu tecrübeden alınması gereken dersler vardır. Son elli yıllık dönemde, üç tane de askeri müdahale olmuştur. Şimdi maalesef kamuoyunun bu Meclis'e olan güveni azalmıştır. Bunun sebebi milletvekillerinin şahıslarından dolayı değildir. Bir sistem yanlışlığındandır. Seçilen milletvekilleri görev ve başladıktan hemen sonra, bir başkanlık divanı seçilir. Onun arkasından bir hükümet işbaşına gelir. Daha sonra işe hükümet hakim olur. Meclis, hükümetin getirdiği her türlü tasarıyı kabul etmek zorunda kalır.

İşte, bunu çözmek mecburiyetindeyiz. Eğer, burada yazılı "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir" yazısı yerine geçecekse bu sistem değişmelidir. Bazıları "Efendim, Türk Ulusu, bir sistem değişikliğine daha hazır değildir" diyebilir. Ama hayır, 75

senelik bir tecrübe, bizim böyle bir sistem değişikliğine hazır olduğumuzu gösterir.

Şimdi, iki milletvekilini alınız. İki milletvekili aynı yerden seçilmiş gelmişler biri bakan olmuş, öbürü de burada milletvekili olarak oturuyor. Milletvekili olarak oturana küçük bir oda verilir. Her gün kendisine bir sürü insan gelir. Bunlardan vakit kalırsa milletvekili Meclis'te görüşmelere katılır. Tabiatıyla görüşmeleri de hakkıyla takip edemez.

Bakan olan kişiyi alalım. Altına, Mercedes marka kırmızı plakalı bir otomobil verilir, şoförü, polisi her şeyi vardır. Bu çok partili düzende hep böyle olmuştur. Bu 75 senelik tecrübeden sonra bunun değişmesi gerektiğini söylüyorum.

Şimdi ne oluyor: Bakan olan kişinin emrine çok sayıda insan ve büyük tahsisatlar veriliyor. 'Yap' dedi mi yapıyorlar, 'yık' dedi mi yıkıyorlar. Aynı yöreden gelen iki milletvekili, birisi dar bir odada oturacak, öbürü de bakan olup bu yetkiyi kullanacak. Şimdi soruyorum, bir insanın evliya olması lazım ki, böyle bir nefis meselesine kendini kaptırmasın.

Peki bir kimseyi bakanlığa kim getirir? Bir başbakanın iki dudağı getirir. O zaman başbakan, hem icranın hem de yasamanın başıdır. Yani Türkiye'de bir kişi, hem yürütmeye hem de yasamaya tamamiyle hakim olmaya başlıyor. Halbuki kuvvetler ayrımı ve kuvvetlerin birbirlerini kontrol etmesi demokrasiyi yaşatır. Bunu yapmadığınız takdirde arada bir sıkıntılara düşersiniz.

Bu sıkıntıdan çıkmanın tek yolu başkanlık sistemidir. Başkanlık sisteminde milletvekilleri bakan olmazlar. Bakan olan milletvekilleri de milletvekilliğinden istifa etmek zorundadırlar. Tekrar milletvekilliğine de dönemezler. Milletvekillerine yasama organında iyi vazife yapabilmeleri için her türlü imkan verilir.

Başkanlık sisteminde hükümet meclise tasarı gönderemez, sadece bütçesini gönderir. Sadece milletvekillerinin vereceği kanun teklifleri vardır. İşte meclisi bu kuvvetlendirir. Yoksa, Meclis, devamlı hükümetin gölgesinde

kalacaktır. 75 senelik denemenin neticesi budur. Bunun yapılması halinde, belki Türkiye'nin tecrübesinden istifade edecek diğer ülkeler büyük adımlar atacaklardır. Aksi takdirde, biz bu çıkmaz yolda devam ederiz.

Aykut EDİBALI
MP Genel Başkanı

TBMM'nin kuruluşundan bu yana dünyamız ve Türkiye çok önemli değişikliklere uğradı ve Türkiye, üç hükümet darbesini ve onun getirdiği sıkıntıları da yaşadı. Kuvvetli icra, kolay ülke yönetimi arzularıyla parlamento karşısında güç yitirdi. Parlamentonun, icrayı, idareyi ve medyayı denetleme gücü kazanması, kuvvetler ayrılığı sistemi içinde yeniden belirlemesi gerekmektedir.

Bunun için ülke şartlarına uygun, milli mutabakata dayanan sivil bir anayasaya, halkın iradesinin serbestçe oluşmasına ve onun devlet hayatına yansımaya imkan veren kalıcı bir siyasi partiler kanunu ve adil bir seçim sistemine ciddi ve hayati ihtiyaç vardır.

Yüce Meclis'in, parti mülhazaları üzerinde, insanlığın ve ülkenin deney ve bilgi birikimini ve ülke gerçeklerinin ışığında, devlet siyasetini yönlendirmek, devlet politikalarını belirlemek üzere, Meclis çalışmalarının yeniden düzenlenmesine ihtiyaç vardır.

Türk siyasi hayatının başlıca zaafı durumundaki liderler demokrasisinin, artık aşılması için, siyasi partilerin, grup nizamnamelerindeki tek parti dönemlerini hatırlatan anti demokratik kayıtların, partilerimiz tarafından kaldırılması gerekir. Aksi halde, ülkeyi bir azınlık iktidarına mahkum ederiz, ne siyasette istikrar kalır, ne halkın ve ne de hakkın hakimiyeti gerçekleşmez. Allah korusun tüm ülkeyi skandallar sarsar, halk,

ülkenin geleceğine güvenini yitirir, ülke parçalanma sürecine girer.

Bir süreden beri, Türk siyaset ve fikir hayatında milli hakimiyet ilkesinin, bağımsızlık esasının modası geçmiş bir kavram haline geldiği, ulus devlet kavramının artık terk edilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bazı liderler artık, bağımsızlık kavramının eskidiğini ve artık, ülkeler arasında bir karşılıklı bağımlılık döneminin açıldığını söylemektedirler. Çok cazip ve aldatıcı bu fikirlerin, gerçeklikle uzaktan yakından alakası yoktur. Siyasi tarih şahittir ki, devlet, bir milletin bir toprak parçası üzerindeki kayıtsız, şartsız, ortaksız egemenliğidir. Egemenlik, bölünmez, paylaşılmaz, değiş tokuş edilemez. Bu egemenlik, münakaşa edildiği, paylaşıldığı zaman devlet biter, yerine, bir yasal devlet gelebilir. Şüphesiz ki, devletler arasında eşit hukuk ve karşılıklı saygı çerçevesinde alışverişler, anlaşmalar olur, ama, bir karşılıklı bağımlılıktan bahsedilemez.

Türkiye'nin, gümrük birliğine katılma talebini, biz, ciddiyetle üzerinde durulacak hayati bir konu olarak görüyoruz. Gümrük birliğine katılma talebi, şimdiki ve önceki anayasalara, milli mücadele belgelerine, Sivas ve Erzurum kongreleri ve Birinci Meclis'in kararlarına, bağımsızlık, milli hakimiyet, milliyetçilik, halkçılık ve devletçilik ilkelerine aykırıdır.

Avrupa Birliği ve gümrük birliği hedefleri Türk Milletine tarafsız ve dürüst biçimde anlatılmamıştır. AET ile 1963 yılında yapılan sözleşmenin şartları değişmiştir. Türkiye ile Avrupa Topluluğu arasındaki anlaşma sakat olarak doğmuştur ve yeni bir sözleşmeye ihtiyaç vardır. Konunun siyasi ve kültürel boyutunu gözardı edip, konuya firma ve sektör bazında yaklaşmak, Türkiye Cumhuriyetinin varlık ve bekası açısından son derece tehlikelidir.

Türkiye'nin gümrük birliğine müracaatı, Avrupa Topluluğu üyesi olmanın bir yolu olarak gösterilmektedir ki tehlikeli bir yanıltır.

Türkiye, bir islam ülkesi olma, Kafkasya ve Türk devletlerine yakınlığı sebebiyle, Batı için, İslam dünyasına açılışın köprü başı durumdadır. Gümrük birliği ve Avrupa Topluluğu

hayalleri, bu dünyayla ilişkilerimize, Avrupa ile uyumlu olma mecburiyetiyle ciddi şekilde sınırlandırılmış olacaktır.

Avrupa Birliğine katılan Türkiye, ekonomik bakımdan zarara uğrarken, asıl yıkıcı tehlike kültür ve siyaset alanında görülecek, Türkiye, kaderini, resmen, Avrupa'ya bağlamış hale gelecektir. Bize göre, Avrupa Birliği macerası Türkiye'nin intiharı olacaktır. Bu müracaatlar yapılırken, konu, Meclis'te enine boyuna tartışılmalı, varlık ve bekası üzerinde ölümcül etkiler yapacak bu girişim için referandum yapılmalıydı. Bu hak maalesef, halktan ve Meclis'ten esirgenmiştir.

Mehmet Emin SEVER
YDH Muş Milletvekili

Anadolu halkı tüm çabalarını ve güçlerini birleştirerek, Mustafa Kemal'in önderliğinde, Erzurum ve Sivas Kongrelerinde başlayan sivil örgütlenmeyi 75 yıl önce bugün Meclis'e taşıdı.

Halkın gerçekten temsil edildiği milletin incancına, mozağine uygun olan bu Meclis'te, halk inanç ve düşünce özgürlüğü içinde sorunlarını tartışabiliyordu. Keyfilik, şahıs ve zümre baskısı yerine, hukuka uygun bir devlet yönetimi kurmanın meşru zemini işte bu Mecliste olmuştur.

Çağdaş cumhuriyet iradesinin kuruluşundaki temel ilkelerden, ne yazık ki zamanla uzaklaşmıştır. Bu uzaklaşma, ülkenin, bugün içerisinde bulunduğu sıkıntıların temelini oluşturmaktadır. Bugünkü Meclisimiz, sorunları özgürce tartışma bakımından yalnızca ilk Meclisin değil, basın ve televizyonun da gerisinde kalmıştır. Bu Meclis maalesef halkın iradesini yansıtmamaktadır. Meclis, hükümete, hükümet başkanına, başbakan da Meclisin dışındaki iradelere tabi hale

gelmiştir.

TBMM'nin önüne "egemenlik halkındır" yazmakla egemenlik halkın olmaz. Birkaç parti kurup, üç beş yılda bir seçim yapmakla da demokrasi kurulmaz. Demokrasi aslında, yurttaşın devlete karşı korunduğu yönetim şeklidir. Devletin varoluş nedeni, vatandaşların, güvenlik, adalet, iç barış gibi en temel ihtiyaçlarını karşılamaktır. Oysa bugün, devlet bir amaç haline gelmiştir, vatandaşın temel haklarını dahi sağlayamamaktadır.

Bugün adalet ve güvenlik ise bir çok yerde mafya tarafından sağlanmaktadır. Devlet, şu günlerde yerini, bir düzensizliğe ve kaosa terk etmektedir. Ben ve partim bu gidişi son derece tehlikeli buluyoruz.

Bugün, kural ve kurumlarıyla işlediği ne kadar güçlü olarak ifade edilirse edilsin, Türkiye'de demokrasi tam değildir. Kuvvetler ayrılığı lafta kalmıştır, yasama tamamen yürütmeye tabidir. Bugünkü koalisyon hükümetinde de büyük ortağın liderinin tercihleri geçerlidir.

Bugün, toplumu, yolsuzluk ve terör içten içe kemirmektedir. Bu şiddet ortamının düzelmemesinin sebebi, bunlarla mücadelenin bir KİT'e dönüşmekte olmasında yatmaktadır. Akıtılan kandan maddi çıkar sağlanıyorlar vardır.

Mevcut hukuk sistemiyle, toplum, bir nevi kısla talimatnamesiyle yönetilmektedir ve Parlamentodaki biz siyasetçilerin sadece kendi maaşlarını artıran kimseler değil, artık, milletin vekili rütbesine terfi etmemenin zamanının geldiği kanısındayım.

Demokratik hiçbir ülkede yargısız infaz, gözaltıda kayıp, ölüm, faili meçhul cinayetler olamaz. Sendikal haklar için yürüyen işçi ve memurlar coplanamaz. Halkın oylarıyla seçilen milletvekilinin, düşünce ve söylemleri nedeniyle dokunulmazlığı kaldırılmaz. Kitap yazdıkları, düşüncelerini açıkladıkları, televizyon ve gazetelerde haber sundukları için yazarlar, düşünürler, sendikacılar veya yayıncılar askeri mahkemelerde yargılanmaz. Son Kuzey Irak Harekatında olduğu gibi, Meclis onayı alınmadan, hükümete danışılmadan yurtdışına asker gön-

derilemez.

Bütün bunlar ve benzeri insan hakları ihlalleri nedeniyle, Avrupa insan hakları mahkemelerine giden dava dosyaları sayısı binleri geçti ve buralarda, Türkiye mahkum edilmektedir. Bu nedenlerle, Türkiye, Avrupa Birliğine alınmıyor ve Gümrük Birliğine girmesi de, demokrasi sicil karnesinin düzeltilmesine bağlanmıştır.

Ülkemizde, barış ve huzuru sağlamak için, devletin zoru yerine, demokrasiyi koymak, hukuk devletini koymak ve her gücün üzerindeki Parlatmentoyu koymak gerekiyor.

Dr. Katica IVANIŞEVIĆ
Hrvatistan Cumhuriyeti
Temsilciler Meclisi Başkanı

Dünyada meydana gelen tarihi değişiklikler yüzünden demokrasinin, dünya politikasının baş sorunu haline geldiği bugünlerde, bu yıldönümü ülkenizdeki demokrasinin uzunluğuna ve devamlılığının kanıtından başka bir şey değildir.

Bir ulusun çıkarlarının korumak üzere demokratik temsilin bu en yüksek kurumunun tesisi başlı başına tarihi bir olaydır. Bundan 75 sene önce Türkiye, tarihinin dörtüyl ağızdayken, parlamenter demokrasinin benimsenmesi yönünde tezahür eden tercih, ulus devletinin teşekkülü sırasında yaşanan savaş zorlukları da dikkate alındığında, demokrasinin çok dikkate değer bir başarısı olmuştur. Eski düzenin yıkılıp gikmesi akabinde Türkiye, nice yıldırımlara ve meydan okumalara maruz kalmış ama yine de o zamanın dünya siyaset tablosunda demokrasi revaçta değilken bile, çağ atlayan çabasında sebat etmiştir.

Modern Türkiye'nin kurucusu büyük Mustafa Kemal Atatürk'ün kişiliğinde ve eserlerinde mündemiş siyasi dehanın büyüklüğü ve yeni bir devir

açıldığı duygusu tekrar tekrar vurgulanmıştır. Yeni cumhuriyetin ilanında Meclis'in sıçrama tahtası işlevi görmesi Atatürk'ün algıladığı Türk siyaset yaşamının ne mahiyette olduğunu açıkça göstermektedir. Günümüzün hükümdarları ve reformcuları da bunu onun kadar ehemmiyetli addetmişlerdir.

Ülkenizde yaşanan bu benzersiz olay, parlamenter demokrasi ile bir devletin refahı arasındaki hiç kesilmeyen ilişkiyi göstermektedir.

Dahası, tarihi değere sahip Türk örneği, bir milletin yaşamını sürdürmesi için, aynı zamanda bağımsızlık ve bütünlüğün korunması için yeni oluşan dünya ortamında yerini almaya hazır kuvvetli bir ülkenin yeniden türemesi için ve de kapsamlı bir toplumsal ve manevi yenilenme için demokrasinin yegane yol olduğunu göstermektedir.

Günümüzde dünya bir kez daha önemli bir tarihi dönemece girmiştir. Yeni bir düzen aranıyor, yeni devletler ortaya çıkıyor. Bu gelişmeler sırasında yeni devletlerden bazıları sizin ülkenizin maruz kaldığı zor geçitlere benzer durumlarla yüzyüze. Bu zorluklar eski sistemlerden ve eski değerlerden kurtulmak uğrunda, yerini takviye ederek tüm dünyanın demokrasi arayışına katılmak yolunda ortaya çıkıyor.

Bu demokrasi arayışı zamanımızın en bariz özelliği olup, günden güne daha iyi anlaşılıyor ki, çoğulcu, anayasalı, parlamenter demokrasi herhangi bir devlet ya da ulusun en temel çıkarlarını gerçekleştirmek açısından en kritik varlıktır.

Ülkem bakımından bu aynen hakikattir. Hırvatistan'ın başına gelenlere dikkatinizi çekmek isterim. Topraklarının dörtte biri hala işgal altındadır. Savaşın neden olduğu tahribata ve yüzbinlerce mültecinin kitlesel ısrabına sahne olmuştur. Çeşit çeşit emellerin ve çatışan yabancı çıkarların hedefidir. Buna rağmen, Hırvatistan kriz için barışçı bir çözüm aramaya ve işgal altındaki toprakları ile yeniden bütünleşmeye azimle çabalamakta ve bu uğraşların yanı sıra, siyasal ve toplumsal yaşamında kapsamlı bir demokratik transformasyon gerçekleştirmektedir.

Günümüzde dünya artık, ulus-

lararası hukuk ve insan hakları konusunda aynı standartları paylaşmaktadır. O kadar ki demokrasinin gelişmiş olması herhangi bir ülkenin olgunluğunun ölçüsü ve dünya devletler ailesine katılma bakımından anahtar haline gelmiştir.

Bu düşünce bölgemizde daha da önem kazanmaktadır. Çünkü, parlamenter demokrasinin yücelmesi güvenlik ve istikrar için gereklidir. Bu amaçla, Türk ve Hırvat meclisleri çok semereli bir işbirliği tesis etmiş olup bölgedeki krize, kalıcı, adil ve barışçıl bir çözüm bulmaya matuf siyasal bir sürece katkıda bulunmaktadırlar. Türk milletvekillerinin Hırvatistan ile Bosna - Hersek'teki barışa ilişkin çabalara aktif iştirakleri ve olumlu katkıları, Türk dış politikasına önemli bir boyut eklemekte ve güvenli ve müstakaya yeni bir düzenin oluşumu için Avrupa'nın gösterdiği çabalarda Türkiye'nin yapıcı rolünü ispatlamaktadır.

Bu çabaları ülkem çok takdir etmektedir. Özellikle de Türkiye'nin Washington Anlaşmasının uygulanması ile Bosna ve Hersek Federasyonu'nun teşkiline verdiği desteğin kıymetini müdriktir; çünkü, bu, krizin çözümü için gereklidir, bu nedenle Hırvat Hükümeti ile Hırvat halkı da Washington Anlaşmasını ve Federasyonu desteklemektedir.

Demokratik reformların gerçekleştiği, devletlerin ve uluslararası hukukun temel ilkelerinin muhafaza edildiği, yeni bir demokratik bütünleşmiş Avrupa'nın ve küresel bir nizamın yaratıldığı şusıralarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetmişbeşinci yıl dönümünün kutlanıyor olması ne kadar isabetli ve manidar bir tesadüftür.

Hüsamettin CİNDORUK
TBMM Başkanı

Bugün özgür bir Meclisin yaptığı

bir müzakereyi gerçekleştirdik. Her eğilimden her sayıda milletvekilinin temsil edildiği partiler görüşlerini açıkladılar özgürce, işte, bu, bir demokrasi meclisinin, bir gerçek meclisin yasama faaliyetlerinden bir örnekti.

Kutladığımız bayram gerçekten çok önemli bir bayramdır. Sayın Hırvatistan Meclis Başkanı'nın en az bizim kadar bu meseleyi ortaya koyuşundaki güzellik gerekçelerine ilave edecek fazla kelime bulamıyorum. Yalnız şunu ifade etmek istiyorum ki, gördüğünüz gibi burada her şeyi tartışan, her konuda fikir üreten, her konuda çözüm arayan bir demokrat parlamento var. Bu parlamento, meselelerini çözmekte gecikmiş olabilir, ama bütün meseleleri çözmek kararlılığı ve iradesini muhafaza ediyor. Bu istek, Meclisimizin bundan sonraki döneminde kararlar haline gelecektir. Anayasa haline gelecektir, yasa kuralı haline gelecektir, karar haline gelecektir.

Atatürk'ün kurduğu bu Meclis hiçbir yetkisini bugüne kadar kimseye devretmemiştir, bundan sonra da kısmen veya tamamen devretmeyecektir. Atatürk'ün, konuşmalarında daima bunu vurgulamış olmasında büyük önem vardır. Belki o zaman, Atatürk'ün döneminde, içeriğimiz sadece cumhuriyetti; ama şimdi, içeriğimize demokrasiyi de eklemiş bulunuyoruz. TBMM, ülkesinin ve halkının çıkarları doğrultusunda bundan sonra da demokratikleşme dahil, daima olumlu kararlar almaya devam edecektir. Nasıl olmasın ki, deminden beri, değerli parti başkanlarının hepsinin ortaklaşa vurguladığı bir çizgi var; bir imparatorluğun tasfiyesinden, bir imparatorluğu tasfiye etmek için üstün güçlerin, emperyalizm dediğimiz gücün, ortaya koyduğu bir Sevr Antlaşmasından, kendi özgür iradesiyle bağımsız, özgür, demokrat bir cumhuriyet, bir demokrasi çıkarmış Meclis var burada, bir halk var burada. O zaman, ne Avrupa Birliği vardı ne Gümrük Birliği. Atatürk ve biz, ne Gümrük Birliği, ne Avrupa Birliği ne de bugünkü evrensel değerler için bu yola çıkmadık; halkımızın isteğiyle çıktık, milli irade ile çıktık, devletimizin geleceğini bu yolda bulduğumuz için yola çıktık. Bu yola devam edeceğiz.

NİSAN AYINDA 6 KANUN ÇIKTI

Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, Bazı Hükümlerinin Kaldırılması ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun

Kanun No: 4101

Kabul Tarihi: 4.4.1995

Bu kanunla, 2821 sayılı Sendikalar Kanununda işveren vekilli, sendika kurucusu olma, üyelikten çekilme, çalışma usulleri, uluslararası kuruluşlara üyelik, işyeri sendika temsilciliği, sendikaların kapatılması ve cezai hükümlere ilişkin bazı değişiklikler yapılmış ve 2821 sayılı kanuna bir ek madde eklenmiştir.

Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Kanun No: 4102

Kabul Tarihi: 4.4.1995

Bu kanunla, İstanbul ve diğer şehirlerdeki kapalı çarşı ve buna benzer ticari ve turistik tesislerde 2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde özel güvenlik teşkilatı kurulabileceği düzenlenmektedir.

Vakıflar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4103

Kabul Tarihi: 4.4.1995

Bu kanunla, vakfın türüne bakılmaksızın mevcut mukataalı toprakların veya icareteynli gayrimenkullerin mülkiyetlerinin mutasarrıflarına geçirilme esasları düzenlenmektedir.

T.C. Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna İki Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun

Kanun No: 4104

Kabul Tarihi: 4.4.1995

Bu kanunla; bazı emniyet mensuplarıyla emekli dul ve yetimlerine, TBMM üyeliğinden emekli olanlarla dul ve yetimlerine tanınan tazminat ve diğer özlük, sağlık ve sosyal hakları düzenlenmektedir.

18.1.1954 Tarihli ve 6224 Sayılı Kanun İle 24.11.1994 Tarihli ve 4046 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No: 4105

Kabul Tarihi: 27.4.1995

Bu kanunla; Türkiye'ye ithal edilecek yabancı sermayeye ve özelleştirme kapsamında yer alan bazı kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak nakillere yönelik değişiklikler yapılmıştır.

Çiftçilerin T.C. Ziraat Bankasına, Tarım Kredi Kooperatiflerine, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne, Türkiye Ziraat Donatım Kurumuna, Toprak Mahsulleri Ofisine, Orman ve Köy İlişkileri Genel Müdürlüğüne Olan Bir Kısım Borç Faizlerinin Silinmesine Dair Kanun

Kanun No: 4106

Kabul Tarihi: 27.4.1995

Bu kanunla; kanunda belirtilen kurum ve kuruluşlara olan borçları silinecek çiftçiler belirtilmiş ve kanunun uygulanmasına yönelik esaslar düzenlenmiştir. Ayrıca bu kanunun uygulanmasından doğacak faiz ve masraf kayıpları ile ilgili hükümler getirilmiştir.

GÜNDEM DIŞI

4 Nisan 1995

(94. Birleşim)

★ Tunceli Milletvekili **V. Sinan Yerlikaya**'nın, Doğu ve Güneydoğu illeriyle ilgili yatırım programı ve boşaltılan köylere ilişkin konuşmasına İçişleri Bakanı **Nahit Menteşe**,

★ Tokat Milletvekili **A. Feyzi İnceöz**'ün, mecburi hizmetin kaldırılması ve sağlık hizmetleri hakkında gündem dışı konuşmasına Sağlık Bakanı **Doğan Baran**,

★ Rize Milletvekili **Ahmet Kabil**'in, 1995 çay kampanyası ve çay müstahsillerinin sorunları konusunda konuşmasına Devlet Bakanı **Nafiz Kurt** cevap verdiler.

5 Nisan 1995

(95. Birleşim)

★ Denizli Milletvekili **M. Haluk Müftüler**, Bosna - Hersek'teki çalışmaları konusunda bir konuşma yaptı.

★ İzmir Milletvekili **Atilla Mutman**'nın, İzmir'deki SSK Tepecik Hastanesinin bazı bölümlerinin kapatılması konusuna ilişkin gündem dışı konuşmasına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **A. Güven Gürkan**,

★ Bayburt Milletvekili **Bahattin Elçi**'nin, 5 Nisan Avukatlar Gününe ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı **Necmettin Cevheri** cevap verdiler.

11 Nisan 1995

(97. Birleşim)

★ Dışişleri Bakanı **Erdal İnönü**, Fransa, ABD ve İngiltere'ye yaptığı gezileri hakkındave Bosna - Hersek konusunda açıklamada bulundu; RP Grubu adına **Abdullah Gül**, ANAP Grubu adına **M. Vehbi Dinçerler**, CHP Grubu adına **Ali Dinçer**, DYP Grubu adına **Tunç Bilget** de aynı konuda görüşlerini açıkladılar.

13 Nisan 1995

(99. Birleşim)

★ Ankara Milletvekili **M. Vehbi Dinçerler**'in, nükleer silahların yayılmasının önlenmesine ilişkin gündem dışı konuşmasına Dışişleri Bakanı **Erdal İnönü**,

★ İzmir Milletvekili **Atilla Mutman**'ın, Erdemir'in özelleştirilmesine ilişkin konuşmasına Devlet Bakanı **A. Şevki Ereğ**,

★ K. Maraş Milletvekili **Hasan Dikici**'nin, Afşin - Elbistan Termik Santrali'nin satılmasına ilişkin gündem dışı konuşmasına da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı **Veysel Atasoy** cevap verdiler.

18 Nisan 1995

(100. Birleşim)

★ Erzurum milletvekili **Lütfü Esengün**'ün, İstanbul Çırağan Sarayı'nda yapılan Doğu Anadolu Projesi İstanbul Toplantısına ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı **Necmettin Cevheri**,

★ Çorum Milletvekili **Muharrem Şemsek**'in, 12 Nisan 1995 günü Hollanda'da yapılan PKK terör

toplantısına ilişkin gündem dışı konuşmasına Dışişleri Bakanı **Erdal İnönü** cevap verdiler.

19 Nisan 1995

(101. Birleşim)

★ Ankara Milletvekili **Yücel Seçkner**'in, "Spor yoluyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini dünyaya tanıttık" iddiasında bulunan Devlet Bakanı **Şükrü Erdem**'in, bu sözlerinin hayal mahsulü olduğuna ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı **Şükrü Erdem** cevap verdi.

★ İstanbul Milletvekili **İbrahim Gürsoy**'un, Ankara Yüzüncü Yıl Kılıçaslan Lisesinde Alevi öğrencilere hakaret edildiği iddiasına ve sonraki gelişmelere ilişkin konuşmasına Devlet Bakanı **B. Sami Dağ**,

★ Konya Milletvekili **Mehmet Keçeciler**'in, Kütahya İli Emet İlçesi Belediye Başkanının, görevi suiistimal nedeniyle bir yıl iki ay hapis cezasına çarptırılmasına rağmen halen görevine devam ettiği iddiasına ilişkin gündem dışı konuşmasına da İçişleri Bakanı **Nahit Menteşe** cevap verdiler.

20 Nisan 1995

(102. Birleşim)

★ Ankara Milletvekili **İbrahim Tez**, TBMM'nin açılışının 75 inci yılına ilişkin bir konuşma yaptı.

★ İzmir Milletvekili **İlhan Kaya**'nın, İzmir Metalurji Fabrikasının (METAF) özelleştirilmesine ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı **A. Şevki Ereğ**

★ Aydın Milletvekili **Yüksel Yalova**'nın, görevleri sona eren bakanlara araç tahsisine ilişkin konuşmasına da İçişleri Bakanı **Nahit Menteşe** cevap verdiler.

25 Nisan 1995

(104. Birleşim)

★ İstanbul Milletvekili **Halit Dumankaya**'nın, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne açılan ihalelerde yolsuzluk yapıldığı iddialarına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Devlet Bakanı **Şükrü Erdem**,

★ Kırşehir Milletvekili **Coşkun Gökaltın**'in, Kırşehir'de kurulu bulunan ve özelleştirme kapsamına alınan Petlas Lastik Fabrikasına ilişkin gündem dışı konuşmasına, Devlet Bakanı **A. Şevki Ereğ**,

★ Kayseri Milletvekili **Salih Kapusuz**'un, bankalardan dövizde endeksli kredi alan vatandaşların içinde bulundukları duruma ilişkin konuşmasına da, Devlet Bakanı **Necmettin Cevheri** cevap verdiler.

26 Nisan 1995

(105. Birleşim)

★ Kahramanmaraş Milletvekili **Esat Bütün**'ün, sağlık meslek lisesi mezunlarının sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşmasına Sağlık Bakanı **Doğan Baran**,

★ Afyon Milletvekili **Gaffar Yakın**'in, esnaf ve sanatkarların sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşmasına Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **A. Güven Gürkan**;

★ Trabzon Milletvekili **Kemalettin Göktaş**'ın, çay üretimi ve üreticilerin sorunlarına ilişkin gündem

GENEL KURUL

dışı konuşmasına da Devlet Bakanı **Nafiz Kurt** cevap verdiler.

27 Nisan 1995

(106. Birleşim)

★ Nevşehir Milletvekili **Mehmet Elkatmış**'ın, polislerin, askerlik görevlerini yine polis olarak yapmalarına ilişkin gündem dışı konuşmasına İçişleri Bakanı **Nahit Menteşe**,

★ Adana Milletvekili **İbrahim Özdiş**'in, Avrupa Parlamenteler Meclisi'nin Türkiye aleyhine aldığı kararla ilgili gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı **Onur Kumbaracıbaşı**,

★ Sakarya Milletvekili **Cevat Ayhan**'ın, İller Bankası'nca yürütülen şehir ve kasabalar içme suyu yatırımlarına ilişkin gündem dışı konuşmasına Bayındırlık ve İskan Bakanı **Erman Şahin** cevap verdiler.

SORU

4 Nisan 1995

(94. Birleşim)

★ İstanbul Milletvekili **Halit Dumankaya**'nın, Bazı Kamu Alacaklarının Tahsilatının Hızlandırılması Hakkındaki Kanundan yararlananlar arasında Bakanlar Kurulu üyeleri ve milletvekillerinin yakınlarının bulunup bulunmadığı iddiasına ilişkin sorusuna Maliye Bakanı **İsmet Atilla**,

★ Kütahya Milletvekili **M. Rauf Ertekin**'in, Ulaştırma Bakanından sorusuna Devlet Bakanı **Şükrü Erdem**,

★ Kahramanmaraş Milletvekili **Hasan Dikici**'nin, Göksun sulama projesine ilişkin sorusuna Devlet Bakanı **Algan Hacaloğlu**,

★ Elazığ Milletvekili **A. Cemil Tunç**'un, Elazığ Havalimanına ve uçak seferlerine ilişkin sorusuna Devlet Bakanı **Şükrü Erdem** cevap verdi.

GENSORU

12 Nisan 1995

(98. Birleşim)

★ Kocaeli Milletvekili **Şevket Kazan**'ın, Milletvekili Ara Seçimlerinin 16 Nisan 1995 Tarihinde Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinin İçtüzüğü'nün 38 inci maddesine göre doğrudan doğruya gündeme alınmasına ilişkin önergesi, görüşmelerden sonra yapılan açık oylama sonucunda,

★ İstanbul Milletvekili **Engin Güner** ve 28 arkadaşının Hentbol Milli Takımının Güney Kıbrıs Rum Takımı ile maç yapmasını uygun bularak milli çıkarlarımıza ters düştüğü iddiasıyla Devlet Bakanı **Şükrü Erdem** hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesinin gündeme alınmasının yapılan öngörüşmelerden sonra kabul edilmedikleri açıklandı.

Ulaştırma Bakanı Köstepen istifa etti

Koalisyon hükümetinin DYP'li Ulaştırma Bakanı **Mehmet Köstepen** görevinden istifa etti. Köstepen 11 Nisan günü istifasının gerekçesini açıklarken Başbakan **Tansu Çiller**'in, HAVAŞ ve PTT'nin T'sinin özelleştirilmesine ilişkin çalışmalar konusunda kendisine güvensizlik gösterdiğini belirtti.

■ **Nisan ayında TBMM'deki milletvekillerinin partilere göre dağılımında herhangi bir değişiklik olmadı.**

30 NİSAN 1995'TE MİLLETVEKİLİ DAĞILIMI

DYP	183
Doğru Yol Partisi	
ANAP	97
Anavatan Partisi	
CHP	65
Cumhuriyet Halk Partisi	
RP	38
Refah Partisi	
MHP	17
Milliyetçi Hareket Partisi	
DSP	10
Demokratik Sol Parti	
BBP	7
Büyük Birlik Partisi	
YP	3
Yeni Parti	
MP	2
Millet Partisi	
YDH	1
Yeni Demokrasi Hareketi	
BAĞIMSIZLAR	5
BOŞ	22

Hollanda Meclis Başkan Yardımcısı Dick Dees, Cevat Taylan'ın sorularını yanıtladı

Hollandalı Başkan TBMM TV'de terledi

TBMM'nin 75. kuruluş yıldönümü etkinliklerine katılmak üzere Ankara'ya gelen Hollanda Meclis Başkan Yardımcısı **Dick Dees** TBMM TV'den **Cevat Taylan**'ın sorularını yanıtladı. Hollanda basınında geniş yankı uyandıran bu röportajı aynen yayınıyoruz.

- *Sayın Başkan, Türkiye'ye hoşgeldiniz. Burası Hollanda halkına tümünden yabancı bir ülke; müttefikiniz falan değil; burada yaşananlar -terörist kitle cinayetleri, öldürülen yaşlı insanlar, birkaç aylık bebekler- ne olursa olsun, Hollandalıları hiç ilgilendirmez. Türkiye'ye hoşgeldiniz, Sayın Başkan.*

Dick Dees - Türkiye'de gördüğüm konukseverlik için teşekkür ediyorum. Türkiye ile çok uzun zamandır, iyi ilişkilere sahip olduk. Her iki ülkede birçok uluslararası örgüte birlikte üyedirler. Avrupa Konseyi, NATO.. Bu çerçevede Türkiye dostumuzdur. Ayrıca, Hollanda'da Türkiye'den gitme çok sayıda insan yaşamaktadır. Öyleyse, birbirimizi anlamamız gerekir. Türkiye'de Parlamenter Demokrasinin 75. Yılı kutlamalarına katılmam için Meclis Başkanınızdan gelen çağrıyı kabul etmemin nedenlerinden biri, bu dostluktur.

- *Sayın Başkan, az önce Hollanda ve Türkiye'nin çeşitli uluslararası kuruluşlarda birlikte yer aldıklarını, dolayısıyla dost olduklarını söylediniz. Bildiğim kadarıyla, bu iki ülke, aynı zamanda, birbirlerinin toprak bütünlüğünü savunmayı üstlenmiş iki müttefik. Yoksa değiller mi?*

Dees - Evet öyleyiz. Müttefikiz ve dostuz. Ancak, bugün bazı sorunlarımız var ve bunları tartışıyoruz. Bir politikacı olarak, kanımca, eğer dolsanız aranızdaki sorunları tartışsınız. Hollandalı politikacılar bazı konularda Türkiye'yi şu sırada eleştiriyorlar. İnsan hakları dosyası - Öte yandan, Türk politikacıların da Hol-

landa'ya karşı eleştirileri var. Meclis Başkanınızla da bu konular üzerinde çok yararlı bir görüşme yaptım.

- *Bir ortak noktaya ulaştınız mı? Konuşmanızın sonucu ne oldu?*

Dees - Bu konuşmadan herkes kendi sonucunu çıkarabilir. Konuşmamız bir görüş alışverişi biçiminde geçti. Bence, bu sabahki uzun görüşmemizin sonucu, farklı konularımız hakkında daha iyi bir karşılıklı anlayışa ulaşmış olmamızdır. Altını çizmek istediğim şey şudur. Hollandalı politikacılar, artık, terörle mücadelenin taşıdığı önceliği daha iyi görüyorlar. Ülkenizde terör bir olgudur, terörle mücadele, dünya çapında, evrensel bir mücadele olmalıdır. Herhangi bir yanlış anlama olmasın. Hollandalı politikacılar da terörle mücadele edilmesinden yanadırlar. Açıklığa kavuşturmak istediğim ikinci nokta şudur: Hollanda Anayasası, ifade ve toplantı özgürlüklerini öngörmektedir. Şu sırada aramızda sorun yaratan "Sözde Sürgündeki Kürt Parlamentosu" konusunda Hollanda Hükümeti şöyle bir tutum benimsedi: Dediler ki, bu toplantıyı önleyecek hukuki araçlara sahip değiliz. Hollanda Hükümeti bu sözümona parlamentoyu tanımıyor. Hollanda Hükümeti PKK'nın terörist faaliyetlerini kınamaktadır. Bu konuda yanlışlığa düşülmemelidir. Aramızda sorun yaratan toplantının sakın geçeceği, toplantıda kamu düzenini bozucu nitelikte herhangi bir olay meydana gelmeyeceği izlenimi edinilmiştir. Bunlara bakan Hollanda Hükümeti, güvensizlik gereği duymamış ve böyle bir toplantının engellenemeyeceği sonucuna ulaşmıştır. Ama, Hollanda Hükümeti toplantıya izin de vermemiştir. Gelecek hafta, Hollanda parlamentosunda konu hükümetle parlamenterler arasında tartışılacaktır. Ben, toplantıdan önce sizin parlamentonuzdan

aldığım mesajları Hollandalı parlamenterlere aktaracağım.

- *Sayın Başkan, herkes gibi benim de kafamı karıştıran bir soru var. Hollanda Hükümetinin yetkili makamları, toplantıyı düzenleyenlerin terörle bağlantılarını araştırma zahmetine niye girmediler? Bu bağlantının ortaya çıkarılması toplantının engellenmesi için yeterli neden değil mi?*

Dees - Anlattıklarım, Hollanda Hükümetinin verdiği sonuçtu. Bu sonuç, Hollanda Parlamentosunda tartışılacak. Böylece, bağımsız bir kurum olan Parlamentomuz, Hükümetin kararını denetlemiş olacaktır. Parlamentodaki arkadaşlarımızdan biri, daha geçen hafta, sizin son sorunuzda dikkat çektiğiniz konuda bir yazılı soru önergesi verdi. Tartışmada, Hükümetin bu önergeye verdiği cevabı da göreceğiz. Hollanda Hükümetine bu konuda başka sorular da yöneltileceği izlenimine sahibim. Bugüne kadar, Hollanda Hükümeti, parlamenterlere, sürekli olarak, toplantıyı "engellememe" kararını almadan önce bağımsız hukuk uzmanlarına danıştığını; o gün ve o koşullar altında "engellememe" kararına vardığını bildirdi. Dedim gibi, bu konudaki tartışma Hollanda'da da sürmektedir. Son olarak, Meclis Başkanınız bana bu konudaki görüşlerini anlattı. Geçen hafta da, Hollanda'daki maslahatgüzaranızla görüştüm.

- *Hollanda'da artık Türk Büyükelçisi yok, biliyorsunuz..*

Dees - Büyükelçiniz Türkiye'ye döndü ama Büyükelçiliğiniz açık. Geçen hafta elçilikteki yetkililerle de konuştum. Bu olay çok karmaşık. Hollanda'da Türkiye'nin İnsan Hakları Sicili konusunda eleştiriler yapılıyor. Ayrıca, Avrupa Konseyi'nde de Türkiye'deki durum konusunda tartışma açılacak. Benim deneyimlerim, bu konuda, Türk parlamenterlerle çok

Overview

Unie
conflict
hting in
ische
p. Dat
van bui-

KOMİSYONLAR

ADALET KOMİSYONU

● Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Kanunu Tasarısı (KABUL)

● Kütahya Milletvekili **H.Cavit ERDEMİR**'in; Emet İlçesi Dere Mahallesi Nüfusuna Kayıtlı Mustafa Oğlu Hafize'den Doğma 1956 Doğumlu **İsmail FİDANCI**'nın Affı Hakkında Kanun Teklifi (KABUL)

MİLLİ ŞAVUNMA KOMİSYONU

● Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (KABUL)

● Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı (KABUL)

● Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı (KABUL)

● Ankara Milletvekili **Yücel SEÇKİNER** ve 7 Arkadaşının, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (KABUL)

İÇİŞLERİ KOMİSYONU

● Manisa Milletvekili **Akın GÖNEN**'in 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15.Maddesinin 31. Fıkrası ile 70. Maddesinin 3.Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (KABUL)

● Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanuna Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı (KABUL)

● Emniyet Teşkilatı Uçuş Hiz-

metleri Tazminat Kanununun İki Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (KABUL)

● İstanbul Milletvekili **Gurhan ÇELEBİCAN**'ın Çevre Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi (KABUL)

MİLLİ EĞİTİM KOMİSYONU

● Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Bursa Milletvekili **Turhan TAYAN**, Samsun Milletvekili **İhsan SARAÇLAR**, Sakarya Milletvekili **Nevzat ERCAN**, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Gaziantep Milletvekili **Abdulkadir ATEŞ**, Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili **Hasan KORKMAZCAN**, Refah Partisi Grup Başkanvekili Sivas Milletvekili **Abdullah ŞENER** ve 2 Arkadaşının; 4.11.1981 Tarih ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 44. Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (KABUL)

BAYINDIRLIK, İMAR,ULAŞTIRMA VE TURİZM KOMİSYONU

● Antalya Milletvekili **Faik ALTUN** ve 8 Arkadaşının; 20.7.1966 Tarih ve 755 Sayılı Gecekondu Kanununun 3.Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (KABUL)

KİT KOMİSYONU

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu Alt Komisyonu; 13 Nisan 1995 ve 21 Nisan 1995 tarihlerinde, aşağıda isimleri yeralan kuruluşların 93 yılına ait denetim çalışmalarını tamamladı.

*Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.
* Adapazarı Şeker Fabrikaları A.Ş.

* Kütahya Şeker Fabrikaları A.Ş.
* Sümer Holding A.Ş.ile Bağlı Ortaklıklar

*Sümerbank A.Ş.
*Köyteks Yatırım Holding A.Ş.
* Erzurum Hazır Giyim Sanayii A.Ş.

* Trabzon Giyim Sanayii A.Ş.
* Tekstil Sektörü Araş.ve İşl.-Holding A.Ş.

* Petrol Ofisi A.Ş.
* Maden Tetkik ve Arama
* Çinko Kurşun Metal Sanayii A.Ş.

* Karadeniz Bakır İşletmeleri A.Ş.
* Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi

* Madencilik Fonu
* GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
* Niğde Meyva Suyu ve Gıda Sanayii A.Ş.

* Damızlık İnek ve Süt Ürünleri Tic.A.Ş.
* Güneysu Meyve Suyu ve Gıda San.A.Ş.

* Meyve ve Buzlu Muh.ve Ent.Nak.Tic.A.Ş.
* Etibank ile Bağlı Müesseseler

* Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.

* Türk Hava Yolları A.O.
* Türk Hava Taşımacılığı A.Ş.
* Hava Alanları Yer Hizmetleri A.Ş.

* Devlet Hava Meydanları İşletmesi

* Sosyal Sigortalar Kurumu ile Bağlı Müesseseler

* BAĞ-KUR
* Orman Ürünleri Sanayii A.Ş.
* Turban Turizm A.Ş.
* Abant ve Bolu Çevresi Turizm A.Ş.

* İller Bankası
* T.C.Devlet Demiryolları İşletmesi ile Bağlı Ortaklıklar

* Türkiye Elektrik Kurumu ile

Mües.

- * T.Elektromekanik Sanayii A.Ş.
- * Elektrik İşleri Etüd İdaresi
- * Türkiye Atom Enerjisi Kuru-

mu

- * Elektrik Enerjisi Fonu
- * Abana Elektromekanik San.-

ve Tic.A.Ş.

- * T.C.Ziraat Bankası
- * Başak Sigorta T.A.Ş.
- * Türkiye Süt Endüstrisi A.Ş.
- * Yem Sanayii A.Ş.
- * Et ve Balık Ürünleri A.Ş.
- * Erzincan Gıda Mad.San.ve

Tic.A.Ş.

- * Antalya Yem ve Gıda San.-

T.A.Ş.

- * Van Et Entegre Et San.A.Ş.
- * Van Besicilik Sanayii ve Tic-

A.Ş.

- * Kayseri Et Ürünleri ve Mar-
- garin San.A.Ş.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu, 24 Nisan 1995 ve 15 Mayıs 1995 tarihleri arasında, aşağıda isimleri sıralanan kuruluşların 1993 yılına ait blanço, netice hesapları ile faaliyet raporlarının denetim çalışmalarını tamamladı.

- * Posta Telgraf ve Telefon İşl.-ve Bağlı Mües.

- * Türkiye Petrolleri A.O.
- * Boru Hatları ile Petrol Taşı-
- ma A.Ş.

- * İstanbul Gübre Sanayii A.Ş.
- * Yenisan Yenileme Sanayii
- A.Ş.

- * Keban Holding ve Ort.Demir
- Çelik San.A.Ş.

- * Başbakanlık Kamu Ortaklığı
- İdaresi Başkanlığı

- * Devlet Malzeme Ofisi ile Bağlı
- Müesseseler

- * Serbest Bölgeler Tesis ve
- Geliştirme Fonu

- * Milli Prodüktivite Merkezi
- * Türkiye Emlak Bankası
- * Emlak Konut A.Ş.

- * Emlak Pazarlama ve Proje
- Yön.ve Serv.A.Ş.

- * T.H.İstanbul Ticaret Finans-
- man T.A.Ş.

- * Ataköy Turizm A.Ş.
- * Ataköy Otelcilik A.Ş.

* T.C.Emekli Sandığı

* Milli Piyango İdaresi

* Turban Turizm A.Ş.

* Abant ve Bolu Çevresi Tu-

rizm A.Ş.

* Çay İşletmeleri

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

● Ankara Milletvekili **A.Baki TUG** ve 37 Arkadaşının; Kazan'dan İaşe Edileceklerle İlişkin Kanuna Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi(KABUL)

● Manisa Milletvekili **Tevfik DİKER**'in Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununa Bağlı 1 Sayılı Ek Gösterge Cetvelinde Değişiklik Yapıl

ması Hakkında Kanun Teklifi (KABUL)

● Diyanet İşleri Başkanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı (KABUL)

● Telgraf ve Telefon Kanunu-na Bazı Ek Maddeler Eklenmesine Bazı Kanun Hükmünde Kararname-lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (KABUL)

DİLEKÇE KOMİSYONU

Komisyonu Nisan ayında 89 adet dilekçe geldi. Dilekçeler hakkın-da gerekli incelemeler yapılarak, baş-vuru sahiplerine bilgi veriliyor.

İbrahim Özdiş Başkanlık Divanı üyesi

TBMM Başkanlık Divanında açık bulunan ve Başkanlık Divanında grubu bulunan partilere düşen üyelik oranlarının değişmesi nedeniyle CHP Grubuna düşen bir Katip üyelik için seçim yapıldı.

TBMM Genel Kurulu'nun 5 Nisan günkü 95. Birleşiminde yapılan seçimde CHP'ye düşen katip üyeliğe Adana Milletvekili İbrahim Özdiş seçildi.

CHP, Grup Yönetimini belirledi

SHP'nin kendisini feshederek CHP'ye katılmasından sonra, milletvekili sayısını arttırarak TBMM'de grup kuran Cumhuriyet Halk Partisi nisan ayı içinde seçim yaparak yeni grup yönetim kurulu üyelerini belirledi.

Grup Başkanvekillerini belirlemek için 25 tur oylama yapan CHP 12. turda Gaziantep Milletvekili Abdülkadir Ateş'i, 21. tur oylamada Hatay Milletvekili Fuat Çay'ı, 25. tur oylamada da Ankara Milletvekili Mehmet Kerimoğlu'nu grup başkanvekili seçti. Oylamalar sırasında Abdülkadir Ateş 34, Fuat Çay 34 ve Mehmet Kerimoğlu 41 oy aldılar.

CHP Grup Yönetimi seçimlerinde Muş Milletvekili Muzaffer Demir ile Uşak Milletvekili Ural Köklü yazman üyeliğe, Uşak Milletvekili Fahri Gündüz Sayman üyeliğe, Malatya Milletvekili Mustafa Yılmaz Basın Sözcülüğüne getirildiler.

Ankara Milletvekili Salman Kaya, Diyarbakır Milletvekilleri Salih Sümer ve Mahmut Uyanık, Kars Milletvekili Zeki Nacitarhan ile Kırşehir Milletvekili Sabri Yavuz yönetim kurulu üyesi oldular.

TBMM Başkanlığına gelen tasarı, teklif ve önergeler

KHK

■ 22.1.1990 Tarihli ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında KHK (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

TASARI

■ 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Türk Vatandaşlığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı (İçişleri Komisyonuna)

■ Türk Vatandaşlığı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı (İçişleri Komisyonuna)

■ 9.7.1945 Tarih ve 4792 Sayılı Kanun, 17.7.1964 Tarih ve 506 Sayılı Kanun, 17.10.1983 Tarih ve 2925 Sayılı Kanun ile 14.12.1983 Tarih ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı (Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ İşsizlik Sigortası Kanun Tasarısı (Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ 1475 Sayılı İş Kanunu ile 2821 Sayılı Sendikalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı (Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonuna)

■ 28.3.1983 Tarihli ve 2809

Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Milli Eğitim Komisyonuna)

■ Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Çevre ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ 10.10.1984 Tarih ve 3056 Sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Patent Faydalı Model, Marka, Coğrafi İşaretler Entüriyel Tasarımlar, Yaş Sebze ve Meyve Ticareti Toptancı Halleri, Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri ile Gıda Konularının Düzenlenmesine ve Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Mer'iyet ve Tatbik Şekli Hakkında Kanunun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısı (Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret, İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

TEKLİF

■ Ankara Milletvekili **M.Tınaz Titiz**'in; Kamu Görevlilerinin Alacakları Kararlar ile Kendi Çıkarları Arasındaki Bağlantıyı Düzenleyen Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ Çanakkale Milletvekili **Süleyman Ayhan** ve 2 Arkadaşının; Gelibolu Yarımadası Eceabat Tarihi Milli Parkı Kanun Teklifi (Çevre ve Tarım, Orman ve Köyşleri komisyonlarına)

■ İstanbul Milletvekili **Selçuk Maruflu**'nun; 3095 Sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Adalet Komisyonuna)

■ Manisa Milletvekili **Tevfik Diker**'in; Şoförlere Kilometre Tazminatı Ödenmesine İlişkin Kanun Teklifi (Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Manisa Milletvekili **Tevfik Diker**'in; 2886 Sayılı Devlet İhale Kanununun, 2.3.1984 Gün ve 2990 Sayılı Kanunla Değişik 13 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ İstanbul Milletvekili **Coşkun Kırca**'nın; Millet Meclisi İçtüzüğünün 36 ncı Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında İçtüzük Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

■ Aydın Milletvekili **Tunç Bilget** ve 3 Arkadaşının; Ölüm Cezasının Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ Balıkesir Milletvekili **Ekrem Ceyhun**'un; İhracatı Geliştirme Merkezi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi (Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ İstanbul Milletvekili **Coşkun Kırca**'nın; Ölüm Cezasının Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ Aydın Milletvekili **Tunç Bilget** ve 3 Arkadaşının Ölüm Cezasının Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ Balıkesir Milletvekili **Ekrem Ceyhun**'un; İhracatı Geliştirme Merkezi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi (Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret ve Plan ve Bütçe Komisyonla-

rına)

■ İstanbul Milletvekili **Coşkun Kırca'nın**; Ölüm Cezasının Kaldırılmasına İlişkin Kanun Teklifi (Adalet Komisyonu)

■ İstanbul Milletvekili **Selçuk Maruflu'nun**; Marbank Marmara Bankası A.Ş. İmpex Bank Türkiye İthalat ve İhracat Bankası A.Ş. ve THY Bank Türkiye Turizm Yatırım ve Dış Ticaret Bankası A.Ş.'nin Bütün Aktif ve Pasifleriyle Birlikte Türkiye Vakıflar Bankasına Devredilmesine İlişkin Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Zonguldak Milletvekili **Bülent Ecevit** ve 9 Arkadaşının; Başkanlık Yüksek Denetleme Kurulu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Adının ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Anayasa ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Çanakkale Milletvekili **Süleyman Ayhan, A.Hamdi Üçpınarlar, Nevfel Şahin ve Rahmi Özer'in**; Gelibolu Yarımadası Eceabat Tarihi Milli Parkı Kanunu Teklifi (Çevre ve Tarım, Orman ve Köyleri komisyonlarına)

■ Sakarya Milletvekili **Ersin Taranoğlu ve Mustafa Kılıçarslan'in**; Sapanca Gölü ve Civarındaki Su Kaynaklarının Korunması ve Kullanılması Hakkında Kanun Teklifi (Çevre Komisyonuna)

■ Afyon Milletvekili **İsmet Atilla'nın**; Sosyal Hizmet Mesleği ve Sosyal Hizmet Uzmanları Hakkında Kanun Teklifi (Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonuna)

■ Tokat Milletvekili **Ahmet Fevzi İnceöz** ve 4 Arkadaşının; 2559 Sayılı Kanununun 4 üncü Maddesi ile 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa Eklenen Ek Geçici 2 nci Maddenin Kaldırılması ve 5434 Sayılı Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkındaki Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Manisa Milletvekili **Tevfik Diker'in**; 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 209. Maddesinin Birinci Paragrafı ile 210. Maddesinin Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ İzmir Milletvekili **Mehmet**

Özkan'in; Gümüldür Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Bursa Milletvekili **Turhan Tayan**, Samsun Milletvekili **İhsan Saraçlar**, Sakarya Milletvekili **Nevzat Ercan**, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Gaziantep Milletvekili **Abdülkadir Ateş**, Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Denizli Milletvekili **Hasan Korkmazcan**, Refah Partisi Grup Başkanvekili Sivas Milletvekili **Abdüllatif Şener** ve 2 Arkadaşının; 4.11.1981 Tarih ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 44 üncü Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (Milli Eğitim Komisyonuna)

■ Niğde Milletvekili **Rıfat Yüzbaşıoğlu** ve 3 Arkadaşının; 21 Mart Gününün Nevruz Günü Olarak Kutlanması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)

■ Karaman Milletvekili **S.Osman Sevimli** ve 12 Arkadaşının; 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 99 uncu Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ İstanbul Milletvekili **Orhan Ergüder'in**; 765 Sayılı Türk Ceza Kanunun 102 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ Elazığ Milletvekili **Ahmet Cemil Tun'un**; Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

■ Kırklareli Milletvekili **Ahmet Sezal Özbek'in**; Maluller ile Şehit, Dul ve Yetimlerine Tütün ve Alkol Ürünlerinin Satış Bedellerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Kütahya Milletvekili **Mustafa Kalemli'nin**; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 ıncı Maddesine Bir Bent Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Kütahya Milletvekili **Mustafa Kalemli'nin**; 9.6.1930 Tarihli ve 1700 Sayılı Dahiliye Memurları Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (İçişleri Komisyonuna)

■ İzmir Milletvekili **İşlay Saygı'nın** Kamulaştırma Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Kocaeli Milletvekili **Şevket Kazan'ın** Ceza infazının Hükümlünün İkametgahının Bulunduğu Yerdeği Ceza Evinde Yerine Getirilmesine Dair Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ Kocaeli Milletvekili **Şevket Kazan'ın** Gazp Suçlarında Cezaların Yeniden Tespitine Dair Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ Kocaeli Milletvekili **Şevket Kazan'ın** Çalışanların Tasarruf Keskintilerini istek Halinde Üçüncü Yıl Sonunda Ödenmesi Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Tokat Milletvekili **Ahmet Fevzi İnceöz'ün** Hükümlülere Aile İzni Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Adalet Komisyonuna)

■ Ankara Milletvekili **Yücel Seçkiner** ve 15 Arkadaşının 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun İki Ek Maddesinin Bazı Kısımlarının Değiştirilmesine ve Geçici Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (Milli Savunma Plan ve Bütçe Komisyonlarına)

■ Kütahya Milletvekili **Ahmet Derin** ve 16 Arkadaşının 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ Kahramanmaraş Milletvekili **Esat Bütün'ün**; Devlet Memurları ile Diğer Kamu Görevlilerine İkramiye Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (Plan ve Bütçe Komisyonuna)

■ İstanbul Milletvekili **H.Orhan Ergüder'in**; Hayvanları Koruma Yasa Teklifi (Adalet, İçişleri ve Çevre komisyonlarına)

■ Niğde Milletvekili **Rıfat Yüzbaşıoğlu** ve Zonguldak Milletvekili **Ali**

Uzun'un; Yükseköğretim Kanununun 26 ncı Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (Milli Eğitim Komisyonuna)

■ **Bursa Milletvekili Turhan Tayan**'ın Yürürlükteki İçtüzükte Bazı Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (Anayasa Komisyonuna)

■ **Afyon Milletvekili Gaffar Yakın**'ın 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanuna Ek 1 Geçici Madde Eklenmesi Hakkındaki Kanun Teklifi (Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonuna)

■ **Mardin Milletvekili Muzaffer Arıkan**'ın 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (Milli Eğitim ve Plan ve Bütçe komisyonlarına)

SÖZLÜ SORU

■ **İzmir Milletvekili Cengiz Bulut**'un, Başbakanlık öğrenci bursuna ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi

■ **Konya Milletvekili Mustafa Ünal**'d'nın TRT Genel Müdürüne, İsrail'in nükleer çalışmalarına, günlük bir gazetede yayınlanan "Çiller iyi komşu" ve "Özelleştirme marifetleri için soruşturma istendi" başlıklı haberlere, eşiyle ilgili olarak günlük bir gazetede yayınlanan iddialara ve günlük bir gazetede yayınlanan "Utanmazlar" başlıklı makaleye ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önermeleri

YAZILI SORU

■ **Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen**'in,

- Muş Valiliğine gönderilen acil destek ödeneğine ilişkin İçişleri Bakanından

- KKTC'nin Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni ihtiyacı ile İmam-Hatip lisesi yetersizliğine ilişkin Milli Eğitim Bakanından

- Olağanüstü Hal Bölgesindeki koruculuk sistemine ilişkin İçişleri Bakanından

- KKTC'nin müftü ihtiyacına

ilişkin Devlet Bakanından

- Olağanüstü Hal Bölgesindeki koruculuk sistemine ilişkin Adalet Bakanından

- Şanlıurfa T-2 Tüneline ilişkin Bayındırlık ve İskan Bakanından yazılı soru önermeleri

■ **Tokat Milletvekili Ahmet Fevzi İnceöz**'ün, Ankara Yüksek İhtisas Hastanesinin özertleştirilmesi ne ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi

■ **Kocaeli Milletvekili Şevket Kazan**'ın,

- Bitlis Merkez Yolalan Belde-si Korucubaşı hakkındaki iddialara ilişkin İçişleri Bakanından

- Yozgat Sorgun İlçesinde meydana gelen grizu faciasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından yazılı soru önermeleri

MECLİS ARAŞTIRMASI

■ **Yozgat Milletvekili Mahmut Orhon** ve 15 Arkadaşının, Yozgat-Sorgun'da özel bir firmaya ait kömür ocağında meydana gelen maden kazasıyla ilgili iddiaların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

■ **Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit** ve 9 Arkadaşının, SSK'nun sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

GENSORU

■ **İstanbul Milletvekili Engin Güner** ve 28 Arkadaşının, Hentbol Milli Takımının Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ile maç yapmasını uygun bularak milli çıkarlarımıza ters düştüğü iddiasıyla Devlet Bakanı **Şükrü Erdem** hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi

■ **RP Grubu**Adına Grup Başkanvekili ve Kocaeli Milletvekili **Şevket Kazan**'ın tek yanlı verilen tavizlerle Türkiye'yi Gümrük Birliğine sokmaya çalışarak ülkeyi ekonomik bakımdan tahribe, siyasi bakımdan

bağımsızlığını terke sürükledikleri iddiasıyla Başbakan **Tansu Çiller** ve Bakanlar Kurulu Üyeleri Hakkında gensoru açılmasına ilişkin önergesi

GENEL GÖRÜŞME

■ **Anavatan Partisi Genel Başkanı** ve Rize Milletvekili **Ahmet Mesut Yılmaz** ve Demokratik Sol Parti Genel Başkanı ve Zonguldak Milletvekili **Bülent Ecevit** ile 28 arkadaşının, dış politika konusunda genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi

TBMM

Genel Sekreterliği
Basın ve Halkla
İlişkiler Müdürlüğü
AYLIK BÜLTEN

Nisan 1995 - Sayı 41

Yayın Yönetmeni
Engin KARAPINAR

Yayın Koordinatörü
Arii BİGEÇ

Yayın Sorumlusu
Tülay ŞAKRAKER

Yayın Kurulu
Ferah AKDOĞAN
Sevgi ALBAYRAK
Orhan CEYHAN
Cenap KAYASU
Vasfiye ÖZCAN
Engür TÜRER

Dışilişkiler
Nihat BÜK

Kanunlar
Nurel ARGUN

Çevre
Nuran TALU
Habip KOCAMAN

Fotoğraf
Orhan AYDEMİR
Abbas GORALI
Abdullah KARAKUŞ

Yayın Adresi
TBMM

Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Bakanlıklar - Ankara

Telefonlar:
420 69 06 - 420 69 01
Fax: 420 68 89

Baskı: TBMM Basımevi